

LUKU

Baaru nnaa kè Luku kɛ

Yesu Kirisi ina 1:5-2:52

Yaaya Batisikeri waazikena 3:1-3:20

Yesu batisikena 3:21-4:13

Yesu yădannena Galili 4:14-9:50

Zaa Galili ai Yerusalemu 9:51-19:27

Yesu kuuna Yerusalemu 19:28-22:46

Yesu gana kɔn à fεenao 22:47-24:53

¹ Gbɛ paridee o kpà, lε wà yā kè kè wa té tɔkɛ takada guu zéazea,

² lán gbɛ kè aɔ̄ dε yā pì sèedadeenɔ ū kɔn a baarukparinɔ òwe nà zaa káaku.

³ Tia sa mapi sɔ̄, lán ma wéε tè yā pìnɔzi nà doodo zaa a daεna, má è à maa mà kɛnnɛ zéazea, ma gbɛ bɛɛde Tiofilu,

⁴ lε n̄ yā kè wà dànnεe sãnsã dɔ̄.

Malaika gĩake à Yaaya Batisikeri ina ya ò

⁵ Yudea bùsu kí Hεrɔdu gurɔ sa'ori kee kuu, à tón Zakari. À kú Abia sa'orinɔ gāli guumε. À naɔ tón Elizabeti, Aruna boriimε dɔ̄.

⁶ Aɔ̄ plaaa n̄ píngi maa Ludane. Aɔ̄gɔ̄ kuu taari sai, aɔ̄ Dii doka kɔn yā kè à dìlenɔ kūna.

⁷ Mɔde aɔ̄ né vĩro, zaake Elizabeti né pāaamε, ben aɔ̄ gɔ̄n plaaa n̄ píngi zi kù.

⁸ Gurɔ kè sa'ona kà n̄ gālia, Zakari bé èe sa'ona Ludaaq zii kεε.

⁹ Lán sa'ori pìnɔ è ke nà, aɔ̄ kàbankpe kè, ben kàbankpe Zakari kù, lε à gá tuaetiti kpata Dii kpén.

¹⁰ Tuaetitikpataguro pari kàkõa kpεelεa píngi aɔ̄e adua kεε.

¹¹ Ben Dii malaika bò à mòzi à zè tuaetitikpataki ɔplazi.

¹² Kè Zakari à è, à kè gìri, vĩa à kù.

¹³ Ben malaika pì bènε: Nton tó vĩa n kūro Zakari. Luda n wéekεe sì, n nañ Elizabeti é né i gõgbẽ ũ, né tó kpáne Yaaya.

¹⁴ N pɔɔ é kε nna, né yáa dɔ, gbẽnɔ é pɔnnaa kε à ina yã musu pari,

¹⁵ zaake eégõ de Diine gbẽnsi ũme. Eé wẽe ke í gbāa ke miro, Luda Nini égõ kúa zaa à da gbεεεmme.

¹⁶ Eé tó Isarailinɔ aε dɔ Dii n Ludaan pari,

¹⁷ eé dɔ Diine aε kõn Luda Nini gbāaa kε Ilia vĩ yāao. Eé tó denɔ lé kε do kõn n néno, eé tó swãyāmarisaideenɔ gbẽ maaano ɔndõ sε. Eé tó gbẽnɔ gɔ kú soru guu Diine.

¹⁸ Ben Zakari bè malaika pìnε: Mé yã pì sãnsãñ dɔ diame? Zaake mare zikũnan ma ũ, ben ma nañ zi kù dɔ.

¹⁹ Ben malaika pì wèàla à bè: Mámbe Gablieli ũ, mεègõ zεna Luda aεzī. Àmbe à ma zĩ mà yã pì onne mà baaru nnaa pì kpánnε.

²⁰ N ma, n néne é naε, né fɔ ñ yã oro ai yã pì gá kεo, kε néε ma yã kε eé kε a gurɔɔa síro yānzi.

²¹ Gurɔ mòa sɔ wèe Zakari dāa. À gikεna Luda kpén bò n saε.

²² Kè à bò, èe fɔ à yã ònyoro, ben wà dɔ kε à wéegupu è Luda kpémmε. Lán à néne nàε nà, ben èe yã ooñne kõn ɔɔ.

²³ Kè Zakari sa'ogurɔ pàpa, ben à tà be.

²⁴ Beeee gbéra à nañ Elizabeti nò sì, ben à a zínda ùtε ai mɔ ssoro à bè:

²⁵ Dii yã kè kème, à ma wënda gwà, à ma bɔ wín.

Malaika gĩake à Yesu ina ya ò

²⁶ À mɔ sweedodee guu Luda malaika Gablieli zì Galili lakutu kè wè be Nazareti guu.

²⁷ À gàa nɔkpare lezii kè à tón Mariama kiia. À gɔkpamma vĩ Dauda borii ū. À tón Yusufu.

²⁸ Kè malaika pì gɛ à kiia, à bènε: Fɔɔ aubarikade! Dii kúnyo.

²⁹ Mariama bídi kè maamaa yã pìa, à laasuu lè à bè: I beee mì dε diamε?

³⁰ Ben malaika pì bènε:
Mariama, n̄ton tó vĩa n kūro,
zaakε Luda gbẽkεe kènnemε.

³¹ N̄ ma! Né nò sí n̄ né i gɔgbẽ ū,
né tó kpáne Yesu.

³² Eégɔ dε gbẽnsi ū,
weé à sisi Luda Musude Né.
Dii Luda é à kpá
à dezi Dauda kpatan,

³³ eégɔ kí blee Yakubu borinonε gurɔ píngi,
à kíblena égɔ yãana vĩro.

³⁴ Ben Mariama bè malaika pìnε: Kè má gɔgbẽ dɔ
zikiro, beee é sí kε diamε?

³⁵ Malaika wèàla à bè:
Luda Nini é summa,
Luda Musude gbääa é danla.

Beee yãanzi né kè né ii pì kuuna égɔ adona,
weé à sisi Luda Né.

36 N dane Elizabeti négõgbẽ nòsina se a zikũ guu. Nõgbẽ kẽ wà dìe pãaa ūu pì kú kõn nò mõ sweedooō tia.

37 Zaake Luda kian baabo píngi è sí kεn.

38 Ben Mariama bẽ: Dii zòblerin ma ū. À kεmε lán ñ ò nà. Ben malaika pì tà à à tòn.

Mariama gana Elizabeti gwa

39 Gurɔ mòa Mariama fèe à gàa lakutu kẽ kú Yudea bùsu gusisideen gɔ.

40 À gàa Zakari bε, ben à i kpà Elizabetia.

41 Kẽ Elizabeti Mariama i pì mà, à né v̄l à gbεee guu, ben Luda Nini sù Elizabetia,

42 à wii gbāaa lè à bẽ: Aubarikadeen n ū de nõgbẽ píngila. Aubarikadeen né kẽ kú n gbεeeen ū do.

43 Bón ma ū kẽ ma Dii da mò ma gwaa?

44 Gurɔ kẽ ma n i mà dé, né kẽ kú ma gbεeeen v̄l kõn pɔnnaaō.

45 Aubarikadeen n ū, mmɔn kẽ n yā kẽ Dii ònnεe sì, kẽ eé kε.

Mariama Dii tó sεna lezī

46 Ben Mariama bẽ:

Méé Dii tó sεe lezī ma sw̄e guu,

47 ma pɔo e kεe nna Luda ma Mìsiria,

48 zaake à ma yā dà,

mamɔma à zòbleri kẽ méé ká póke lézīroo.

Zaa tia ai gurɔ píngi weé bemε aubarikadeemε,

49 zaake Luda gbāade yā bíta kεmε.

À tó kú adona.

50 È wẽnda dɔ gbẽ kẽ aʒè a v̄ia kεenɔnε ai ñ boriiā.

51 À a gásā pòro à a gbāaa òdɔańnε,

à ïadäriñɔ fâakɔa kɔn n̄ laasuunɔ.

52 À gbâadeenɔ bò kpatan,

à talakanɔ sè lezî.

53 À pó maaanɔ kpâ nɔaderinɔ aɔ kâ,
mɔde à ɔɔdeenɔ gbâre ɔkori.

54 À a zòbleri Isarailinɔ ïan ká,
aɔ yã e sânlo.

55 À wënda dɔ Ibraïne kɔn a borii pìnɔ
lán à ò wa dezinɔnɛ nà.

56 Mariama v̄ɛe kɔn Elizabetio lán mɔ aagɔɔ bà, ben
à tà be.

Yaaya Batisikeri ina

57 Elizabeti n̄'igurɔɔ kâ, ben à n̄é i gɔgbẽ ū.

58 Kè à fâandideenɔ kɔn à danenɔɔ mà lán Dii
wënda dɔnɛ nà, aɔ pɔnnaa kẽo.

59 À guro sɔraagɔdee zĩ aɔ mò bângu ke n̄é pìnɛ, lɛ
wà à de Zakari tó kpâne,

60 ben à da bè: Auo! Weé à sísi Yaayamɛ.

61 Aɔ bène: Gbékkee kú n danenɔ té kè à tó beee vĩro.

62 Ben aɔ yã ò à denɛ kɔn ɔɔ, lɛ wà dɔ dian à yezi
wà tó kpâne nà.

63 Zakari walaa gbèka, ben à kɛa: À tón Yaaya. Yã
pì bò n̄ sae n̄ píngi.

64 Gwe gɔɔ à néne gùe, à lé bò èe yã oo èe Luda
sáabu kpaa.

65 Ben vĩa n̄ fâandideenɔ kù n̄ píngi, ben Yudea
bùsu gusîsîde gbénɔɔ e yã pì tɔkẽe n̄ píngi.

66 Ben gbẽ kè aɔ yã pì mânɔ kûna n̄ nòse guu wà
bè: Bón né pì égɔ dɛ a ū ziaa? Zaake Dii ɔɔ ligazimɛ.

Zakari annabikɛyâ'ona

67 Luda Nini sù à de Zakaria, ben à annabikεyā
 ò à bè:
68 Wà Dii Isarailino Luda sáabu kpá!
 À mò à a gbēnō bò.
69 À Mìsiri gbāadee bòwe
 a zōbleri Dauda bori té,
70 lán à ò a annabinō gāzī nà zaa gìkεna.
71 Añ bè eé wa sí wa ibεεnōa,
 eé wa bɔ gbē kè añ zàwaguu pìnō ozi.
72 Lemε à wa dezino wënda gwà le,
 à bà kuunańyo yā e sänlo.
73 À la dà wa desi Ibraīne
74 à bè é wa bɔ wa ibεεnō ozi,
 é wa gba zé wà doazi vĩa sai,
75 le wa kuuna g̃nε adona gbē maaanō ū
 ai wa wëndi lén.
76 Mpi sɔ ma né,
 weé n sisi Luda Musude annabi,
 zaake m̃be né dɔ Diine ae ñ zé kekeñe.
77 Né tó à gbēnō dɔ lán eé ñ mì sí nà,
 lán eé ñ durunno kēńne nà.
78 Zaake wa Ludaa sùu vĩ,
 bɔna musu eé mó wa gwa lán gudɔna bà,
79 le à guu pu gbē kè aɔ̄ kú gusiaa guunɔnε
 kɔn gbē kè aɔ̄ kú gaa lézinō,
 le à wa gbá da aafia zén.
80 Né pì bíta kù à g̃ kāgbāadee ū. A kú gbáan ai
 gurɔ kè à bò Isarailinɔnε gupuraaa.

2

*Yesu Kirisi ina
 (Mat 1:18-25)*

1 Gurō mòa Siza Ogosutu bò kōn yāo à bè wà a bùsu gbēnō naro ní píngi.

2 Narona káaku kè wà kèn gwe gurō kè Kiriniu dë Siria bùsu gbēnsi ū.

3 Baade píngi gàa a bë wéte le wà à tó da takadan.

4 Yusufu sō bò Nazarëti, Galili bùsun à gàa Dauda bë lakutu Betelemu, Yudea bùsun, ke à dë Dauda borii ū yānzi.

5 À gàa le wà à tó da takadan gwe kōn a nɔkpamma Mariama kè nòsinao,

6 ben gurō kè aɔ̄o kú gwe, à n'igurō kà,

7 ben à a né daudu ì. À bisa fífia à à dàe pókâdeenō póblebōn, kè aɔ̄e guu e nibonō pitakiiaro yānzi.

8 Sâdârinō kú bùsu dɔnkɔ́ pì guu, aɔ̄e ii sëtë aɔ̄e ní sâanō dâkpaa gwâavî.

9 Ben Dii malaika bò à mònzi, Dii gakui guu pù à ligañzi, ben vĩa ní kū maamaa.

10 Malaika pì bëñne: Áton tó vĩa a kûro, zaake ma mò mà baaru nnaa kpáaremë, gbë píngi pɔ́ é ke nna maamaa.

11 Wà Mìsiri ìare Dauda wéten gwâavî, àmbe Mësayá ū Dii ū.

12 Sèeda kè eé tó à à dɔñon yë: É nékpañtë e daëna pókâdeenō póblebōn, bisa fífia.

13 Kândo ludambé zìkpëenō kú kōn malaika pìo ledo paripari, aɔ̄e Luda sáabu kpaa wà bë:

14 Wà Luda tó bɔ́ zaa musu,

gbë kè aɔ̄ yã kène nnaanō aafia e tɔ̄tea.

15 Kè malaika pìno gùńla aɔ̄ tà ludambé, ben sâdârinō bëkñne: Wà gá Betelemu, le wà yã kè kè pì e, yã kè Dii tò wá dɔ́.

16 Ben aጀ fጀe wà gጀa kpakpaa aጀ bጀ Mariama kጀn Yusufuo aጀn nጀkpāntጀ pጀo daenɑ pጀkādeenጀ pጀblebጀn.

17 Kጀ aጀ à è, aጀ yጀ kጀ wà òníne nጀ pጀ musu ò.

18 Ben yጀ kጀ sጀdārinጀ ò pጀ bጀ gbጀ kጀ aጀ mጀnጀ sae nጀ pጀngi.

19 Mariama yጀ pጀ kጀna a nጀsጀ guu pጀngi èe laasuu leea.

20 Sጀdārinጀ llara wà tà, aጀe Luda tጀ sጀe lezጀ aጀe à sáabu kpaa yጀ kጀ aጀ mጀ ben aጀ è yānzi, zaake à kጀ lán wà òníne nà.

Tጀkpana Yesune

21 À gurጀ sጀraagጀdee zጀ nጀ bጀngukጀgurጀ kጀ, ben wà tጀ kpàne Yesu, tጀ kጀ malaika ò zaale wèe à nጀ síroo.

Yesu oጀana Diine

22 Kጀ aጀ gbጀsጀbጀgurጀ kጀ, aጀ à sጀ wà gጀa à oጀoa Diine Yerusalemu lán Musa doka ò nà.

23 Zaake à kú Dii doka takadan wà bጀ, wà daudunጀ kpá Dii.

24 Aጀ sa'opጀ kጀ wà dጀ Dii doka takadan kpà, wà bጀ pጀtጀe mጀn plaaa ke lukulukunો bጀrጀ mጀn plaaa.

25 Gbጀkee kú Yerusalemu à tጀn Simeo. Gbጀ maaame, à Luda vጀa vጀ à wጀe dጀ Isarailinጀ mጀsinazi. Luda Ninii kúa,

26 ben à bጀne eé ga Dii gbጀ kጀ wጀ be Mesaya ena sairo.

27 Luda Nini dጀne ae, ben à gጀ Luda ua guu. Kጀ Mariama kጀn Yusufuo mጀ kጀn nጀ Yesuo yጀ kጀ wà dጀ Dii doka takadan kጀna yānzi,

28 ben Simeo à sì a oጀzጀ à Luda sáabu kpà à bጀ:

29 Nጀ mamጀma nጀ zጀbleri gbarጀ aafia guu sa lán nጀ òme nà Dii,

30 zaakε ma wέε sì Mìsiri kε n dίleε,

31 kε n à yā kεkε bori píngi wáa.

32 Eégō de gupuraa ū le à guu pu bori pάndenόnε à n gbē Isarailinɔ tό sé lezī.

33 Yā kε à ò nέ pì musu bò à de kōn à dao sae.

34-35 Simeɔ sa maaa ònέ, ben à bè nέ pì da Maria-manε:

Àmbe eégō de sέeda kε Isarailinɔ é gízi ū,

pόsiaa é n swὲ z᷇ lán fέedaa bà.

Isaraili kenɔ é kaateε a᷇ kenɔ é mίsina e à gāzī,

a᷇ nòsε guu yā é bɔ gupuraaa.

36 Nōgbē annabi kee kú gwe à tόn Ana, Fanueli nέ, Asa boriimε. Nōgbē pì zi kǔ kόtokoto. À zā kε kōn a gōkόppammao wὲ swέεplaa,

37 ben à gō gyaanɔ ū ai wὲ basiigō aweesiigō. È bɔ Luda uaro, ègō dō Ludazi fάantε kōn gwāavīo kōn léyinao kōn aduakεnao.

38 Zī beeaa gō à s᷇ñzi, à Luda sáabu kpà, èe nέ pì yā oo gbē kε a᷇ wέε dō Yerusalemu bοnazinόnε ní píngi.

Liara tana Nazareti

39 Kε Yusufu kōn Mariamao kε lán à kú Dii doka takadan nà píngi wà yāa, a᷇ liara wà tà ní be wέtε Nazareti, Galili bùsun.

40 Nέ pìfέ à gbāa kǔ. Ǒnd᷇o mòa, ègō kú kōn Luda aubarikao.

Yesu gana Luda ua a néngo zī

41 Wὲ kōn wὲo Yesu de kōn à dao è gá Banla zībaa kε Yerusalemumε.

42 Kε Yesu kà wὲ kuri awέεplaa, a᷇ liara wà gà zībaa kε lán a᷇è kε nà.

43 Kè zībaa yāa, aōe taa, ben aō né Yesu gō Yerusalēmu, aō à yā dōro.

44 Aōe daa à kú n̄ gbēnō téme. Kè aō tāa ò gurō do, ben aōe à wētēe n̄ danēnō kōn n̄ gbē dōnanō té.

45 Kè aōe à ero, aō līara wà gāa à wētē Yerusalēmu.

46 À gurō aagōdee zī aō à è Luda ua guu vēna yādannērino té, èe swā kpaa n̄ yāzi, èe yālalaam̄ma.

47 À yā dōna kōn à yāwenlanao bò gbē kè aōe à yā maanō sae n̄ píngi.

48 Kè à de kōn à dao à è, à bò n̄ sae, ben à da bēne: Bóyānzi n̄ kēwe lezi? N de kōn mapio bídi kē n̄ wētēna yānzi.

49 À wēnla à bē: À kē dia ée ma wētēe? Á dō kē à kō sìo mà a De bōkōte kēnloo?

50 Mōde aōe yā kē à òníne pì dōrō dōro.

51 Yesu līara à tānyo Nazarēti à n̄ yā mà. À da yā pīnō kūna a nōsē guu píngi.

52 Yesu bíta kū, à ɔndōn kāara à nna kōn Ludao kōn gbēntēnō.

3

*Yaaya Batisikeri waazikēna
(Mat 3:1-12, Maa 1:1-8, Yoh 1:19-28)*

1 Siza Tiberia kíblena wē gērodee guu Pōntiu Pilatin Yudea bùsu gbēnsi ū, Hērōdu e kí blee Galili, à vīi Filipi e kí blee Iturea bùsun kōn Tarakōniti bùsuo, Lisania sō e kí blee Abilēnē bùsun.

2 Anasa kōn Kayafaon sa'orikinō ū. Gurō mōa Luda yā ò Zakari né Yaayanē gbáan.

3 Ben à fèε èe ligaa Yoda baa kāa kpa kōn baa kē kpaaaozi píngi, èe waazi keε gbēnōne. À òńne a᷑ nòsε lie a᷑ batisi ke, Luda é n̄ durunno kēńne.

4 Lán à kú annabi Isaya takada guu nà à bē:
À baarukpari kōto ma dō gbáan,
ée bee à zé keke Diine,
à zé wéwēnō porone súusu.

5 Guzurε píngi é tata,
kpiiinō kōn s̄ls̄nō é daε píngi.
Zé kotinano é poro súusu,
zé wokūwokūnō é kpakōssō,
6 gbē sānda píngi é e lán Luda è n̄ mì sí nà.

7 Gbēnō ègō mō à kiia pari a᷑ batisi ke, ben è beńne: Gbēntee pitigoonō! Dé bē à lé dàawa à bàa sī pɔfē kē Luda é pitańmane?

8 À nòseliena yā ke, weégō dō kē a lie. Kē Ibraī dē a dezi ū, àtongō daa kē beee bé eé a boro. Méε ooare, Luda é fō à gbē kēnō ke Ibraī boriinō ū.

9 Kpásá dienā líñozí kō. Luda é lí kē è né maaa iroo zō à zu té guu.

10 Gbēnō à là wà bē: Tó lεmε, wé ke diamε?

11 À wènla à bē: Gbē kē uta vī mèn plaaa à à doo kpá gbē kē vīrooa. Gbē kē póblee vī à ke le dō.

12 Be'ɔcsirinō mì batisi ke, ben a᷑ à là wà bē: Danneri, wé ke diamε?

13 À wènla à bē: Àton be'ɔc símma dē lán wà dīe nàlaro.

14 Sozanō à là: Wapino sō, wé ke diamε? À bēńne: Àton gbāaa mo gbēnōne à n̄ blero. À zε kōn fīa kē wè boareeo.

15 Gbēnō tāmaa e kaara. Baade píngi e laasuu lεe a nòsε guu Yaaya yāa, tó àmbe Mesaya ū.

16 Yaaya bè́nne ní píngi: Mέè a batisi ke kɔ̄n íome, mɔ̄de gbɛke é mó à gbāaa dəmala, méé ká mà à kyatee bɔ̄bɔ̄nero. Àmbe eé a batisi ke kɔ̄n Luda Niniq kɔ̄n téo.

17 À gbaka kūna kè eé pó fāo. Eé pówee ká a dɔ̄n, eé à sàko ká té kè è garoo guu.

18 Yaaya baaru nna kpannena guu à nàkɔ̄rəm̄ma kɔ̄n yā pāndenɔ̄ pari.

19 Ben à kpàk̄e kí Heroduzi a v̄i nañ Herodia yā musu kɔ̄n yā zaa pānde kè à kènɔ̄ píngi,

20 ben Herodu èara à yā zaaa kè dɔ̄, à Yaaya dà kpésiaan.

*Yesu batiskəna
(Mat 3:13-17, Maa 1:9-11)*

21 Kè Yaaya e gbēnɔ̄ batisi kε̄e ní píngi, à Yesu batisi kè se. Gurɔ̄o kè Yesu e adua kε̄e, ludambε̄ wɛ̄kɔ̄a,

22 ben Luda Nini sùa, à de lán pɔ̄tε̄e bà. Ben à kòto mà bɔ̄na ludambε̄ à bè: Mbe ma Né mèn do léle yenzidee ū, kè ma pɔ̄o nnamma maamaa.

*Yesu bori bɔ̄zia
(Mat 1:1-17)*

23 Gurɔ̄o kè Yesu nà a zīia, à kà wɛ̄ baaakuri taká. Wèe daa Yusufu n'ínamε̄.

Yusufu sɔ̄ Eli némε̄,

24 Eli sɔ̄ Matata némε̄,

Matata sɔ̄ Levi némε̄,

Levi sɔ̄ Meleki némε̄,

Meleki sɔ̄ Yanai némε̄,

25 Yanai sɔ̄ Yusufu némε̄,

Yusufu sɔ̄ Matatia némε̄,

Matatia sɔ̄ Amɔ̄si némε̄,

Amɔ̄si sɔ̄ Naumu némε̄,

Naumu sɔ̄ Èseli némε̄,

Əseli sõ Nagai néme,
 26 Nagai sõ Maata néme,
 Maata sõ Matatia néme,
 Matatia sõ Semei néme,
 Semei sõ Yoseki néme,
 Yoseki sõ Yoda néme,
 Yoda sõ Yoanana néme,
 27 Yoanana sõ Resa néme,
 Resa sõ Zerubabeli néme,
 Zerubabeli sõ Sealatieli néme,
 Sealatieli sõ Neri néme,
 Neri sõ Meleki néme,
 28 Meleki sõ Adi néme,
 Adi sõ Kosamu néme,
 Kosamu sõ Elemadamu néme,
 Elemadamu sõ Əe néme,
 Əe sõ Yəsua néme,
 29 Yəsua sõ Elieza néme,
 Elieza sõ Yorimu néme,
 Yorimu sõ Matata néme,
 Matata sõ Levi néme,
 Levi sõ Simeə néme,
 30 Simeə sõ Yuda néme,
 Yuda sõ Yusufu néme,
 Yusufu sõ Yonamu néme,
 Yonamu sõ Eliakimu néme,
 Eliakimu sõ Meləa néme,
 31 Meləa sõ Məna néme,
 Məna sõ Matata néme,
 Matata sõ Natā néme,
 Natā sõ Dauda néme,
 Dauda sõ Yesə néme,
 32 Yesə sõ Əbedi néme,
 Əbedi sõ Boaza néme,
 Boaza sõ Salamə néme,

Salamo sõ Nasõ néme,
 Nasõ sõ Aminadabu néme,
³³ Aminadabu sõ Ramu néme,
 Ramu sõ Ezerõnu néme,
 Ezerõnu sõ Perezzi néme,
 Perezzi sõ Yuda néme,
 Yuda sõ Yakubu néme,
³⁴ Yakubu sõ Isaaku néme,
 Isaaku sõ Ibraõ néme,
 Ibraõ sõ Tera néme,
 Tera sõ Nao néme,
 Nao sõ Serugu néme,
³⁵ Serugu sõ Reu néme,
 Reu sõ Pelegi néme,
 Pelegi sõ Eberu néme,
 Eberu sõ Sela néme,
 Sela sõ Kaina néme,
³⁶ Kaina sõ Apasada néme,
 Apasada sõ Semu néme,
 Semu sõ Nuu néme,
 Nuu sõ Lameki néme,
 Lameki sõ Metusela néme,
³⁷ Metusela sõ Enõku néme,
 Enõku sõ Yaredi néme,
 Yaredi sõ Malaleli néme,
 Malaleli sõ Kenana néme,
 Kenana sõ Enõsu néme,
³⁸ Enõsu sõ Seti néme,
 Seti sõ Adamu néme,
 Adamu sõ Luda néme.

4

*Yesu yõagwana
 (Mat 4:1-11, Maa 1:12-13)*

¹ Yesu bò Yoda èè suu pana kōn Luda Ninio, ben Ninii pì gào gbáan.

² Ibilisi à yò à gwà gwe ai gurò baplaa. Gurò mòa èè pòke blero. Kè gurò baplaaa pì pàpa, nɔaa e à dëe.

³ Ben Ibilisi bène: Tó Luda Nén n ù, ñ be gbè kè li buredi ù.

⁴ Yesu wèàla à bë: À kú Luda yän wà bë: Pòbleen gbëntee ègò kúo adoro.

⁵ Ben Ibilisi gào gu lezïn, ben à anduna kpatano ðòané píngi a zéki gbèn gò

⁶ à bë: Mé n gba beeeno iko píngi kōn a gakuio, zaake à kú ma oziime, gbë kè má yezin mé kpáa.

⁷ Tó n ðonzi kème, eé gò n pò ù píngime.

⁸ Yesu wèàla à bë: Wà kë wà bë, ñ ðonzi ke Dii n Ludané ñgò ðoozi ado.

⁹ Ben Ibilisi gào Yerusalemu à à zè Luda kpé misontea à bë: Tó Luda Nén n ù, ñ o kpá n zindazi kë,

¹⁰ zaake wà kë Luda yän wà bë:
Eé n yä o a malaikané a ñ dákpa.

¹¹ Añé n sé ñ ozi le ñton gën sí gbëaro yänzi.

¹² Yesu wèàla à bë: Wà bë ñton Dii n Luda lé ñ gwaro.

¹³ Kè Ibilisi Yesu yò à gwà kōn yä píngio à yää, ben à à tòn ai zilea do.

*Yesu nana a zilia Galili
(Mat 4:12-17, Maa 1:14-15)*

¹⁴ Yesu lìara à tà Galili kōn Luda Nini gbääao, ben à tó dà bùsu pila píngi.

¹⁵ È yä dañne ñ aduakékpéno guu, baade píngi è à sáabu kpá.

*Nazaretideenɔ gina Yesuzi
(Mat 13:53-58, Maa 6:1-6)*

16 Ben à gàa Nazareti, guu kè à né blèn. Kámmabogurɔɔ zĩ à gàa aduakɛkpɛn lán è kε nà. À fɛe à zè le à kyó kε,

17 ben wà annabi Isaya takada kpàa. Kè à pòro, à bò guu kè wà yã kɛkii kɛn-a wà bè:

18 Dii Ninii kúma,

à ma diɛ mà baaru nnaa kpá takaasideenɔnɛ,

à ma zĩ mà gɔ́nzĩndanɛ kpàakpa kε

gbẽ kè aɔ̄ ñ zĩnda vĩroonɔnɛ,

mà wéewɛna kpàakpa kε vĩlanɔnɛ,

mà gbẽ kè aɔ̄ yinanɔ poro,

19 mà Dii gbẽkɛkɛnnɛgurɔɔ kpàakpa kε.

20 Ben à takada pì kòko à kpà dɔnlɛria à vɛe. Gbẽ kè aɔ̄ kú kpé guunɔ wéé fĩa ñ píngi.

21 Ben à nà yã'onnɛnaa à bè: Luda yã kè pàpa gbàa lán ée maa nà.

22 Yã maaa kè da à lén bò ñ sae ñ píngi, aɔ̄e à tó nnaa sii wà bè: Yusufu nén yɛroo?

23 Ben à bèníne: Má dɔ̄ sãnsã kè é yáasi kè zumɛ. Tó mbe likita ū, ñ n zĩnda kẽkɔa. É bemɛ mà yã kè á mà má kè zaa Kapɛnamu kε ma bɛ wéte guu kè dɔ.

24 Yãpuraan méé ooare, annabi ègɔ̄ bɛe vĩ a bɛ wéte guuro.

25 Méé ooare yãpura, kè ludambɛ zé tàta Ilia gurɔ, gyaanɔnɔ pari. Lou e maro ai wɛ aagɔ̄ kɔn mɔ swɛedoo, ben dekaa bíta kà Isarailinɔ bùsun píngi,

26 mɔde Luda e Ilia zĩ ñ gbẽkearo, sé gyaanɔ kè kú Zarefa, Sidɔ̄ sae.

²⁷ Annabi Elisa gurō sō, Isarailinō bùsun kusunō dimmē, mōde èe n̄ gbēke kēkōaro, sé Siria bùsu gbē Naama.

²⁸ Kē gbē kē aō kú aduakēkpē guuno yā pì mà, aō fē maamaa n̄ píngi.

²⁹ Ben aō bò kōn Yesuo wéte kpēe aō gāao sīsī kē n̄ wéte káea gòroa, le wà o sōzi à lée à sín yānzi.

³⁰ Ben à bò n̄ té à tà.

Yesu zīnde kēkōana Kapenamu

(Maa 1:21-28)

³¹ Yesu tà Kapenamu, Galili bùsun, ben èe yā daańne kámmabogurō zī.

³² À yādannena bò n̄ sae, zaake à yā iko vī.

³³ Gōgbē zīnde kee kú aduakēkpēn gwe, ben à wii gbāaa lè à bē:

³⁴ Á'a! Bón wá vī kō ɔzīi, Yesu Nazareti? N̄ mō n̄ wa kaaten yó? Má dō gbē kē n̄ de a ū, m̄be Luda gbē kē kú adona ū.

³⁵ Ben Yesu gi zīn pīne à bē: N̄ yīte! N̄ go gōgbē pīa. Ben zīn pī gōgbē pī pāe gbēnō té à gōa, èe à kēnnaro.

³⁶ Gbēnō bídi kē n̄ píngi, aōe kō lalaa: Bó tako borī yān gwee? È yā da zīnnōne kōn iko gbāao, ben aōe gorīma.

³⁷ Ben à tō dà bùsu pīla píngi.

Gyāreenō kēkōana pari

(Mat 8:14-17, Maa 1:29-34)

³⁸ Kē à bò aduakēkpēn, ben à tà Simō bē. Simō naō daa e mēwāaa kēe maamaa, ben wà à yā òne.

³⁹ Yesu zēàla à gi mēwāaa pīne, ben à mē yīi kū. Zaa gwe gō à fēe à pōblee kēnnōne.

40 Kè ḥfāntē gè kpén, gbē kè a᷑o gyāree vīlinō mònyo Yesu kiia, ben à ḥkèke n̄ baadea à n̄ kēkōa kōn n̄ gyā bori sānda píngio.

41 Zīnnō s᷑o e bōo gbēnō guu kōn wiiio pari wà bē: Mbe Luda Né ū. Mōde è gíñne a᷑ o, kè a᷑ à d᷑ Mesaya ū yānzi.

*Yesu waazikēna Galili
(Maa 1:35-39)*

42 Gukēkōana Yesu bò wéte guu à gāa gusaε, ben gbēnō e à weteε. Kè a᷑ bōa, a᷑ yezi à n̄ tōro.

43 Ben à bēñne: Sé mà kpata kè bò Luda kiia baaru kpá wéte kpaaanōne dō, zaakε beeε yānzin Luda ma zīzi.

44 Ben à gāa èe waazi kεε Yudea bùsu ad-uakεkpēnō guu.

5

*Yesu iiba kákunō sisina
(Mat 4:18-22, Maa 1:16-20)*

1 Zīkea Yesu zēna Genesareti sèbe baa, ben gbēnō kàkōazi pari lē wà Luda yā ma yānzi, a᷑e nakōrēεa.

2 Ben à góro'ite è kaεna baa mèn plaa, sɔrɔkōnō bōen a᷑e n̄ táarunō pipii.

3 Ben à gè góro pīnō doke guu kè de Simō pō ū, à wéε kēa à góro pì yīpa féte à gēo ín. Ben à vēε góro pì guu à yā dà gbēnōne.

4 Kè à yā ò à yāa, ben à bē Simōne: N̄ gá kōn góroo ílōn, à táaru zu, é kpō kū.

5 Simō wèàla à bē: Dannéri, wa zī kè ai guu gāa dōo wée pōke kūro, mōde lán n̄ ò nà, mé zu.

6 Kè a᷑ kè lē, a᷑ kpō kàkōa gídigidi ai a᷑ táarunō yezi à kē.

⁷ Ben a᷑ o k᷑e yáku n̄ górode daanɔnε a᷑ mó wà n̄ ïan ká. K᷑e a᷑ m᷑, a᷑ kp᷑ k᷑e góro m᷑n plaaa pìnɔ guu à pà ai a᷑ɔ yezi wà v̄l̄e.

⁸ K᷑e Simɔ Pita è lε, à kùe Yesu gbá sae à bè: N̄ gu ma sae Dii, zaakε durunkerin ma ū.

⁹ Simɔ bídi k᷑e k᷑n gb᷑ k᷑e a᷑ɔ kú ledoono n̄ píngi kp᷑ parii k᷑e a᷑ɔ kú pì yānzi.

¹⁰ Leme d᷑ Yemisi k᷑n Yohanao, Zebedi n̄é k᷑e a᷑ɔ d᷑ k᷑ ḡb᷑ ū k᷑n Simɔ bídi k᷑e se. Ben Yesu bè Simɔnε: N̄ton tó v̄n kūro. Zaa gbāa gb̄nteen n̄éḡ w̄ee.

¹¹ K᷑e a᷑ k᷑e k᷑n n̄ góroo baa, ben a᷑ p᷑ píngi tòn wà t̄ezi.

Kusu k᷑k᷑ana (Mat 8:1-4, Maa 1:40-45)

¹² Z̄ikea Yesu kú wéte ke guu, ben g᷑gb᷑ k᷑e kusu dààlaa m᷑. K᷑e à Yesu è, à dàe a puua à wéé k̄ea à bè: Dii, tó n̄ yezi, n̄é f᷑ n̄ ma k᷑k᷑a wásawasa.

¹³ Ben Yesu o bò à k̄ea à bè: Má yezi, n̄ g᷑ wásawasa. Zaa gwe g᷑ à kusu yāa.

¹⁴ Ben Yesu bène: N̄ton o gb᷑ke maro. N̄ gá n̄ n̄ z̄inda ɔd̄a sa'orinε n̄ sa'opɔ k᷑e Musa d̄l̄e kpá n̄ k᷑k᷑ana s̄eeda ū gb̄nɔnε.

¹⁵ Yesu baaru dàgula d᷑e yāala. Gb̄nɔ è kak᷑a pari wà à yā ma, le à n̄ k᷑k᷑a k᷑n n̄ gyāanɔ d᷑.

¹⁶ Ben Yesu è bɔ n̄ té à gá adua ke gusaε.

Gb᷑ kaεna k᷑k᷑ana (Mat 9:1-8, Maa 2:1-12)

¹⁷ Z̄ikea Yesu e yā daańnε. Farisi kenɔ k᷑n ludayădanneri kenɔ v̄eεna gwe. A᷑ bò Galili k᷑n Yudea wétenɔ guu píngi k᷑n Yerusalεmuo. Luda gbāaa kúo, ben èe gyāreenɔ k᷑ek᷑a.

18 Ben gbëkeno mò, aðò gbë kaëna sëna kõn daebôo, aðòe zé wetee wà gëo wà à dië Yesu aë.

19 Kè aðòe gëkii ero parii yänzi, ben að dìdio kpé musu, að kpé fô, ben að à pìta kõn à daebôo zà guu Yesu aë.

20 Kè Yesu è aðò a náane vî, à bë: Ma gbë, n durunno këmma.

21 Ludayâdannerino kõn Farisi pìnco ò nòsé guu: Dén gbë kë èe dökëe Luda kë ū sëe? Dé bé eé fô à durun kënné, tó èe ke Luda ado baasiroo?

22 Yesu nòsé laasuu dô, ben à n lá à bë: Bóyänzi ée laasuu beeë taka lëe a nòsé guuzi?

23 Tó ma bë à durunno këa, ke tó ma bë à fëe à tåa o, à kparee bé à aagaa?

24 Má ò le le àgô dô kë Gbëntee Né durunkënnëna iko vî tçote këme. Ben à bë gbë kaëna pìne: Ma bënné, n fëe n daebô sé n tá be.

25 Gwe gô à fëe à zè n wáa, à a daebô pì së à tå be, èe Luda sáabu kpaa.

26 Baade píngi lé àë, ben að Luda tó bò. Vïa guu að bë: Wa dabuyâ è gbâa.

Levi sisina

(Mat 9:9-13, Maa 2:13-17)

27 Beeë gbëra Yesu bò, ben à bë'çsiri kë wè bene Levi è vëëna a bë'çsikpen. À bëne: N mó n témazi.

28 Ben à fëe à pò píngi tòn à tèzi.

29 Ben à pòble bíta kë a bë à Yesu sìisia, bë'çsirino kõn gbë pândeno e pò bleenyo pari.

30 Ben Farisino kõn n ludayâdannerino yâkete kà a lbanözi wà bë: Bóyänzi ée pò bleeyo í mii kõn bë'çsirino kõn durunkërinözi?

³¹ Ben Yesu wèníla à bè: Gbẽ kè aafia vĩi bà kú likita yāoro, sé gyāree.

³² Mée mó gbẽ maaano sísi aõ ní nòsé liero, sé durunkérino.

Léyina ya

(*Mat 9:14-17, Maa 2:18-22*)

³³ Ben wà bène: Yaaya ìbanõ ègõ lé yii aãégõ adua kεε baabõε. Lεmε kõn Farisi ìbanõ dõ, mõde n gbẽnõ ègõ pó blee aãégõ í miime.

³⁴ Ben Yesu wèníla à bè: É fõ à be nɔseri gbẽnõ lé yi gurõo kè à kúnyoo?

³⁵ À gurõo é mó kè weé nɔseri pì bõ n té, gbasa aãé lé yi sa.

³⁶ Yesu yã lèkõziínne dõ à bè: Gbẽke è uta dufu li wà dì a ziilaro. Tó wà kè lε, uta dufu é yakamε, à zii é kõ sí kõn uta dufu nambata pioro.

³⁷ Wè geepiwẽ dufu ká tùu zii guuro. Tó wà kè lε, wẽ dufu pì é tùu pütämε, eé kwéé, tùu é yaka.

³⁸ Auo, wè geepiwẽ dufu ká tùu dufu guumε.

³⁹ Gbẽ kè kõ dž kõn wẽ zi minao è à dufu sáabu kpáro, è be à zii bé à nna.

6

Kámmabogurõya

(*Mat 12:1-14, Maa 2:23-3:6*)

¹ Kámmabogurõ zĩkea Yesu e pää buraanõla, ben à ìbanõ pówεε wòrø aõ suguu pà n ɔɔn, aãœe soo.

² Ben Farisi kenõ bène: Bóyānzin ée yã kè dε wè ke kámmabogurõ zĩroo kεεzi?

³ Yesu wèníla à bè: Ée à kyó ke á è lán Dauda kõn a gbẽnõo kè nà gurõo kè nɔaa e n dεeroo?

⁴ À gɛ Luda ua guu à buredi kɛ wà kàe Ludane sè à sò, à kpà a gbẽnɔa, buredi kɛ gbẽkee à sona zé vĩro, sé sa'orinɔ.

⁵ Ben Yesu bène: Gbẽntee Né bé à iko vĩ kámmabogurɔa.

⁶ Kámmabogurɔ pãnde zĩ dɔ Yesu gɛ aduakɛkpɛn èe yã daańne. Gõgbẽ kee kú gwe à oplaa fẽfẽna.

⁷ Ludayādannerinɔ kɔn Farisinɔ e Yesu tàasi kεε, tó eé à kékɔa kámmabogurɔ zĩ, le wà yã e wà dia.

⁸ À n̄ laasuu dɔ, ben à bè gbẽ kɛ à oo fẽfẽna pìne: N̄ fée n̄ ze zà guu. Kɛ à fée à zè gwe,

⁹ ben Yesu bène: Mée a laamɛ. À zé vĩ wà yã maaa ke kámmabogurɔ zí, ke à zaaa? Wà gbẽ mì sín yá, ke wà dɛmɛ?

¹⁰ Yesu n̄ gwá à ligańzi n̄ píngi, ben à bè gõgbẽ pìne: N̄ n̄ oo pì poro. Kɛ à pòro, ben à oo kɛ a gbèn.

¹¹ Farisinɔ pɔ fɛ maamaa, ben aɔ lé kpàkɔsɔ Yesuzi, dian aɔé kene nà.

*Ziri gɔn kuri awɛɛplaaanɔ diɛna
(Mat 10:1-4, Maa 3:13-19)*

¹² Gurɔ beeaa Yesu bɔ à gàa adua kɛ sísígɛɛzi, ben à wéé kɛ Ludaaw gwāavĩ ai guu gàa dɔo.

¹³ Kɛ guu dɔ, ben à a ibanɔ sísiasi, à gɔn kuri awɛɛplaaanɔ bɔ n̄ té, à n̄ díe zirinɔ ũ.

¹⁴ Gbẽ pìno tón yè: Simɔ kɛ à tó kpàne Pita, à dãaro Anduru, Yemisi, Yohana, Filipi, Batɔlɔmiu,

¹⁵ Matiu, Tomasi, Alafeu né Yemisi, Simɔ kɛ wè bene Aïade,

¹⁶ Yemisi né Yudasi kɔn Yudasi Isikariɔti kɛ gɔ bonkpɛdee ũuo.

*Yesu yādannēna Galili
(Mat 4:23-25)*

¹⁷ Yesu pītañyo à zè gusararaaa, guu kè à ìba kpaaanç kõn pario kún. Aõ bò Yerusalem kõn Yudea bùsuo píngi kõn ísialea wéte kè kú Taya kõn Sidjō saenç.

¹⁸ Aõ mò à yã ma, le à ní kẽkõa kõn ní gyãanç dɔ. Gbẽ kè zĩn e ña daam̄manç kẽkõa dɔ.

¹⁹ Baade píngi e wétee à o kea, zaake gbääa e bɔɔ à guu, èe gbẽ píngi kẽkõamɛ.

*Aubarikadeenɔn Yesu ìbanç û
(Mat 5:1-12)*

²⁰ Ben à wéé sè à a ìbanç gwà à bë:
Aubarikadeenɔn amɔa takaasideenç û,
zaake kpata kè bò Luda kiia dɛ a pó û.

²¹ Aubarikadeenɔn amɔa kè nɔaa e a dɛɛ tiaanç û,
zaake é kâ.

Aubarikadeenɔn amɔa kè ée ó dɔɔ tiaanç û,
zaake é yáa dɔ.

²² Aubarikadeenɔn a û,
tó wà zàagu, tó wà giàzi, tó wà a sôsô,
tó wà a tó zaaa sì Gbẽntee Né yânzi.

²³ Gurɔɔ kè yã beeeno a le, à pɔnnaa kɛ à vîvî kõn pɔnnaaao, zaake a láada bíta ludambɛ. Len aõ dezinç kè annabinɔnɛ le.

²⁴ Wâiyoo amɔa ɔɔdeenç,
a gĩake a a mè nnaa mà kò.

²⁵ Wâiyoo amɔa kè á kâna tiaanç,
nɔaa é a dɛ.

Wâiyoo amɔa kè ée yáa dɔɔ tiaanç,
é sósobi ke à ó dɔ.

²⁶ Wâiyoo apino, tó baade píngi e a tó nnaa sii,
zaake len aõ dezinç kè annabi εgedeenɔnɛ le.

*Yena ibeezi
(Mat 5:38-48)*

27 Mée oo amoaa kè ée ma yā maanone, àgō ye a ibeeenɔzi à à maaa ke gbē kè aõ zàaguunone.

28 À sa maaa o gbē kè aõè sa zaaa oareenone. À adua ke gbē kè aõè ìa daawaanone.

29 Tó gbē n swān kè n gasu dooa, ñ à doo døne dø. Tó gbē n utadaa simma, ñton gíne kõn n dansikioro.

30 Tó gbē pó wéé këmma, ñ kpáa. Tó gbē n pó sìmma, ñton gbekaaro.

31 À ke gbēnɔne lán á yezi aõ keare nà.

32 Tó gbē kè aõø yeaziinon á yeńzi, bó sáabun á vñi? Baa durunkerino ègō ye gbē kè aõø yeńzinozi se.

33 Tó gbē kè aõè à maaa keareenon eè à maaa keńne, bó sáabun á vñi? Baa durunkerino è ke le se.

34 Tó gbē kè a wéé døzi à pó emmanon eè pó sëkâńne, bó sáabun á vñi? Zaake durunkerino è pó sëkâkõne, le aõ e wà à gëe sí yänzime.

35 Àgō ye a ibeeenɔzi à à maaa keńne. À pó sëkâńne wéedøzisai, é láada bíta e, égō de Luda Musude néno ù, zaake è à maaa ke guturunone kõn gbē zaaano.

36 Àgō wënda vñi lán a De wënda vñi nà.

*Kõ taari'ena
(Mat 7:1-6)*

37 Àton gbē taari ero, Luda é a taari e sero. Àton yā vëe gbēaro, Luda é yā vëeawaro. À sùu ke kõn gbēno, Luda é sùu keao.

38 À gbē gba pó, Luda é a gba se. Eé zaka maaa kè à gbègbè à wè à pà yélele káare a utalen. Zaake zaka kè eè yõońnen Luda é yõonne se.

39 Ben à yã lèkɔzińne à bë: Vña é fɔ à gò kū vñlanç? Aɔ plaa ní píngi é si wèenloo?

40 Iba ègɔ dë a dànn̄erilaro, mɔde gbẽ kë yã dàda à bòεzi dë lán a dànn̄eri bàme.

41 Býanzi née sèburu kë da n gbẽdaaa wéen eezi, bensõ née lí kë da n wéen yã daaroo?

42 Mmɔn kë née líkusu kë da n wéen eero, né ke dia ñ be n gbẽdaane, à tó ñ sèburu kë da à wéen bɔne? Mɔnafikide! Ñ líkusu kë da n wéen bɔ gĩa, né gbasa ñ guu e wásawasa, le ñ e ñ sèburu kë kú n gbẽdaa wéen bɔne.

Gbẽ dɔna a yákənaa

(Mat 7:16-20, 12:33-36)

43 Lí maaa è né zaaa iro, lí zaaa è né maaa iro.

44 Wè lí píngi dɔ a néamɛ. Wè kâkāa bo lè líaro, wè geepi e gyantoaro.

45 Gbẽ maaa è à maaa bɔ à maaa kë kaena a guumɛ. Gbẽ zaaa sɔ è à zaaa bɔ à zaaa kë kaena a guumɛ. Zaake yã kë swè pàn lé è o.

Kpébori gɔɔn plaaanɔ

(Mat 7:24-27)

46 Býanzin eègɔ ma sísii Dii, Diizi, ben eè yã kë má ò keroo?

47 Gbẽ kë mò ma kiia, à ma yã mà ben à zĩ këa, mé ɔdɔaare lán adee dë nà.

48 À de lán ëbori kë wèe yɔ zâazâ à ëe kpàe gbèa bàme. Kë swaa pà, í dàgula à kà kpé pìzi, èe nigāro kë wà bò maa yänzi.

49 Gbẽ kë à ma yã mà ben èe zĩ kearoo de lán ëbori kë ëe kpàe tɔɔtela pã wèeyɔsai bàme. Kë swa'i kàzi, ben à kwè bìtim gɔɔ. Kpé pì yakana kë bíta.

7

*Sozanɔ gbɛnsi zīkəri kēkɔana
(Mat 8:5-13)*

¹ Kè Yesu yā beeeno ò gbɛnɔne píngi à yāa, ben à gāa Kapenamu.

² Romu sozanɔ gbɛnsi kee kú gwe, à zīkəri vī kē à bēe vīne maamaa, ben èe gyāa kεe ai à kà gana.

³ Kè gbɛnsi pì Yesu baaru mà, à Yuda gbɛnsinɔ zìla wà wéé kεa à mó à a zīkəri pì mì sí.

⁴ Kè aɔ̄ kà Yesu kiia, aɔ̄ wéé kēa gbāngbān wà bē: Gbē pì kɔ̄ sìo n à īan kā.

⁵ À ye wa boriizi, àmbe à aduakəkpə dòwe.

⁶ Ben Yesu gāańyo. Kè à kà kūi kōn à bēeo, ben gbɛnsi pì a gbɛnnano zì wà yā kēkii onε: Dii, nton īa da n zīndaaro, mée ká n gē ma bero.

⁷ Beee yānzin má dìe kē mée ká mà mó n kiia ma zīndaro. N yā o, ma zīkəri é kēkɔa.

⁸ Zaake mapi se wà iko vīmame, má iko vī sozanɔa. Mēe o aɔ̄ gbē doone à gá, è sɔ̄ gá. Mēe o à pāndene à mó, è sɔ̄ mó. Mēe o ma zīkərine à kē kε, è sɔ̄ kε.

⁹ Kè Yesu yā pì mà, à bò à saε. Ben à lìe à bē gbē kē aɔ̄ téazinɔne: Mēe ooare, mée e gbēke ma nāane kē le Isarailinɔ téro.

¹⁰ Kè zìri pìno lìara wà sù, aɔ̄ è zīkəri pì kēkɔa.

Gyaano né mèn do léle fεεna gaan

¹¹ Beee gbēra Yesu gāa wéte kē wè be Naini guu. À lìano kōn gbē pāndeno gāao paripari.

¹² Kè à kà kūi kōn wéte pì bīileo, à è wà gē sena wèe bɔ̄o. Gyaano né mèn do léleme. Wétepideenɔ kú kōn nɔgbē pìo pari.

¹³ Kè Dii à è, ben à kène wënda à bènε: Nton ñ doro.

¹⁴ Ben à sɔ̄ gè pizi à o kè à àkpatia. Kè gbẽ kè a᷑ senanɔ̄ zè, ben à bè: Gõkpare, má ònnε ñ fεe!

¹⁵ Ben gè pì fεe à vεe à nà yã'onaa. Ben Yesu à kpà à daa.

¹⁶ Vĩa gbẽnɔ̄ kù ñ píngi, a᷑ Luda sáabu kpà wà bè: Wa annabi ìsi è wa té. A᷑ bè dɔ̄: Luda mò a gbẽnɔ̄ gwa.

¹⁷ Ben Yesu baaru dà Yudea bùsula kɔ̄n bùsu kè ligazinɔ̄ píngi.

*Yaaya Batisikεri zìrinɔ̄
(Mat 11:2-19)*

¹⁸ Yaaya ibanɔ̄ yã pìnɔ̄ tɔ̄kɛnε píngi. Ben Yaaya ñ gɔ̄n plaaanɔ̄ sisi

¹⁹ à ñ zĩ Diia a᷑ à la, àmbe gbẽ kè eé mó ṹ, ke wàgɔ̄ wéé dɔ̄ gbẽ pàndezime?

²⁰ Kè gbẽ pìnɔ̄ kà Yesu kiia, a᷑ bènε: Yaaya Batisikεri bé à wa zĩ wà n la, móbe gbẽ kè eé mó ṹ, ke wàgɔ̄ wéé dɔ̄ gbẽ pàndezime?

²¹ Zaa gwe gɔ̄ Yesu gbẽnɔ̄ kékɔ̄a pari kɔ̄n ñ gyāanɔ̄ kɔ̄n ñ wāwāanɔ̄ kɔ̄n ñ zínnɔ̄. À tò v̄ianɔ̄ guu è pari dɔ̄.

²² Ben à bè Yaaya zìrinɔ̄ne: À gá à yã kè á è bensɔ̄ á mànɔ̄ gbăne. À onε v̄ianɔ̄ e guu ee, εrenɔ̄ e táa oo, kusunɔ̄ e kékɔ̄a, swādoonɔ̄ e yã maa, gènɔ̄ e fεee, takaasideenɔ̄ e baaru nna waazi maa.

²³ Aubarikadeen gbẽ kè è fu ma yãaroo ũ̄.

²⁴ Kè Yaaya zìrinɔ̄ tà, Yesu Yaaya yã ò pariine à bè: Bón a gaa gwa gbáan? Kàba kè ìa e nigāan yó?

²⁵ Bón a gaa gwa saa? Gbẽ kẽ pókãsã zãe danan yó? Nnamari kẽ aõè pókãsã maaa daano ègõ kú kibemee.

²⁶ Bón a gaa gwa saa? Annabin yó? Lemé! Méé ooare à de annabila se.

²⁷ Zaake Yaayan wà à yã kẽ Luda yãn wà bë:
Mé ma ziri gbaré n ã
à zé kékenné.

²⁸ Méé ooare, nɔgbẽ né'ina guu gbẽkee e ká Yaaya ūro. Baa kõn beeeeo gbẽ kẽ dë gbẽ kpëedee ũ kpata kẽ bò Luda kiia guu dëàla.

²⁹ Kẽ baade píngi à yã mà, ai kõn be'cosirinô sé, aõ yã nnaa kpà Ludaa, zaake Yaaya n̄ batisi kẽ.

³⁰ Farisinô kõn ludayâdannerinô sõ gi yã kẽ Ludaan dìe à keñnezi, ben aõœ we Yaaya n̄ batisi kero.

³¹ Ben Yesu bë: Bón mé tɔɔrigbẽnô lékõzio? Bón aõõ bòkõbao?

³² Aõõ dë lán né kẽ aõõ kú yàra guu, aõœ lé zuukõzinô bà wèe bee:

Wa kure pèare, ée õ wāro.

Wa wënda lè sìare, ée óó dɔro.

³³ Zaake Yaaya Batisikéri mò, èe buredi sóro, èe wẽe miro, ben a bë zĩndeeme.

³⁴ Gbẽntee Né mò, è pó ble è í mi, ben a bë: Guturu wẽmirime, be'cosirinô kõn durunkérinô gbẽnnamé.

³⁵ Mòde wè õndõ dõ a yâkënaamé.

N̄si gunnade kuna Yesu gbáa

³⁶ Farisi ke Yesu sìsi à mó à pó bleao. Yesu gáa à bë, ben èe pó blee gëekësekena.

³⁷ Nɔgbẽ dàzaade kee kú wéte pì guu. Kẽ à mà Yesu e pó blee Farisi pì bë, ben à mò gwe gbaaa néngoo kẽ nòsi gũ nnaao kú à guu.

38 À zè à kpεε à gbá saε, èe ów dɔɔ. À wéε'i e tɔɔ à kèsεkpεεa, ben èe gogoo kɔn a mìkão, à lé pèpε à gbáa, ben à nósi gū nnaa pì kùa.

39 Kè Farisi kè à à sìsi pì è le, ben à ò a swèn: Tó gbε pì né annabime, le à nɔgbε kè èe o kεea kè takadɔ, kè dàzaadeemε.

40 Ben Yesu bè Farisi pìne: Simɔ, má yāke vī mà onne. Simɔ bè: N o, Danneri.

41 Yesu bè: Oqdakeri ke bé à kuu, gɔɔn plaaanɔ à fia kūna, gbε doo kondogi oo mèn wàa plaa kpé basɔoro, gbε doo sɔ mèn baplaa akuri.

42 Kè aɔ póke vī wà fia booro, ben à n kē aɔ plaa ní pingi. Aɔ té, dé bé eégɔ yezi de a daalaa?

43 Simɔ wèala à bè: Mέε daa gbε kè wà à kè kɔn oo bítaomε. Yesu bène: N we maa.

44 Ben Yesu aε dò nɔgbε pìa, à bè Simɔne: N nɔgbε pì èó? Kè ma gε n be, néé í kpáma ma gbá pìpiro, nɔgbε pì sɔ ma gbá pìpi kɔn a wéε'io à gògo kɔn a mìkão.

45 Néé lé pémaro, nɔgbε pì sɔ, zaa gurɔɔ kè ma gε kè, èe kámma bo kɔn lépεna ma gbáaoro.

46 Néé nósi ke ma mìaro, nɔgbε pì sɔ nósi gūnnadee kù ma gbánoa.

47 Beee yānzi mέε oonnε, à yemazi maamaa kè à durun bíta kèa yānzime. Gbε kè wà à kè kɔn à néngoo sɔ, yenzi néngon ègɔ vī.

48 Ben à bè nɔgbε pìne: N durunnɔ kèmma.

49 Ben gbε kè aɔpε póblee ledoonɔ békɔne: Dén gbε pì û, kè èe durunnɔ kεεñneε?

50 Ben Yesu bè nɔgbε pìne: Ma náane kè n kè bé à n mì sì. N tá be aafia.

8

Nɔgbẽ kè aɔ̄egɔ̄ té Yesuzinɔ̄

¹ Beee gb̄era Yesu lìga wéte kõn wéteo, lakutu kõn lakutuo, èe waazi k̄ee èe kpata k̄e b̄ò Luda kiia baaru nnaa kpaañne. À z̄iri ḡɔ̄n kuri aweeplaaanɔ̄ ḡàao

² kõn nɔgb̄e k̄e à z̄innɔ̄ b̄ò n̄ guu à n̄ k̄ek̄õa kõn n̄ gyāanɔ̄. Mariama k̄e wè benɛ dɔ̄ Mariama Magadaleni k̄e Yesu z̄in mèn sweeplaaanɔ̄ b̄òe à guu kú n̄ té

³ kõn Herɔdu b̄egwari Kuza nañ Yoanao kõn Suzanao kõn nɔgb̄e pãndeno pari. Aɔ̄egɔ̄ Yesu kõn a z̄irinɔ̄ gwaa kõn pó k̄e aɔ̄ vñio.

Yalekɔzina kõn p̄sw̄eefario

(Mat 13:1-23, Maa 4:1-20)

⁴ Wà b̄ò wéte kõn wéteo wà kàk̄õa Yesuzi, ben à yã lèkɔzińne à b̄è:

⁵ Búbari ke bé à b̄ò à ḡàa p̄w̄ee fã. Lán èe fãa nà, à keno lèe zé guu wà tâa òa, ben bâanɔ̄ mò wà blè.

⁶ À keno lèe gb̄e sàra musu. K̄e aɔ̄ b̄òe, ben aɔ̄ ḡàga, k̄e aɔ̄oe mɔ̄do ero yânzi.

⁷ À keno lèe lènɔ̄ guu, ben lè f̄eeńyo ledo à nàkɔr̄emma.

⁸ À keno sɔ̄ lèe tɔ̄te maaa guu, ben aɔ̄ b̄òe wà n̄é ì leo basɔ̄ro. K̄e à ò le, à p̄ùtã à b̄è: Gb̄e k̄e swã vñ à ma.

⁹ À ibanɔ̄ à là yã p̄i b̄ok̄tenazi.

¹⁰ Ben à b̄è: Luda a gba zé à kpata k̄e b̄ò à kiia asiinɔ̄ dɔ̄, mɔ̄de m̄eè o gb̄e kpaaanɔ̄ne kõn yâle kɔzinaome, le aɔ̄ guu gwa p̄oke'ena sai, aɔ̄ yã ma à d̄orɔ̄ dɔ̄na sai.

¹¹ Yã p̄i b̄ok̄tenan yè: P̄w̄ee p̄i n̄é Luda yâme.

¹² Zé guu pónco dē lán gbē kē aṣè Luda yā maanɔ bà, ben Ibilisi è mó à yā pì bɔ ní swè guu, le aṣton Luda náane ke à ní mì síro yānzi.

¹³ Gbè sàra musu pónco dē lán gbē kē aṣè Luda yā ma wà sí kɔn pɔnnaaonɔ bà, mɔde aɔɔ kāsāa vĩro. Aṣè Luda náane ke gurɔ plaa, mɔde tó wà ní yɔ wà gwà, aṣè fume.

¹⁴ Pɔwεe kē lèe lènɔ guunco dē lán gbē kē aṣè Luda yā maanɔ bà, mɔde anduna kāhānkəna kɔn auziki yāo kɔn pɔnnakənao è nakɔremma, aṣè fɔ wà nē i à mārō.

¹⁵ Tɔcte maaa pónco dē lán gbē kē aṣè Luda yā ma kɔn nɔsepuraao aṣè sí kɔn nɔsemaaaonɔ bà, ben aṣè mena fɔ ai aɔ keo kaarana pɔ ū.

Yalekɔzina kɔn fitiao

(Maa 4:21-25)

¹⁶ Wè fitia na wà taa kúea ke wà diɛ daebɔ gbáruro. Wè di dabu musumɛ, le gbē kē aɔɔe gɛenɔ gupuraa e yānzi.

¹⁷ Pókee kú utena kē weé gí bɔo gupuraaziro. Asiyyā kee kuu kē weé ma wà gí o gupuraaziro.

¹⁸ Beee yānzi à yā ma kɔn làakario. Gbē kē pó vĩin Luda é kaarane. Gbē kē póke vĩroo sɔ, baa pó kē èe daa á vĩi Luda é sía.

Yesu danenɔ

(Mat 12:46-50, Maa 3:31-35)

¹⁹ Yesu da kɔn à dãaronɔ mò à kiia, ben aɔɔe e wà sɔziro parii yānzi.

²⁰ Ben wà bène: N da kɔn n dãaronɔ kú bàazi, aɔɔ ye n kɔ'enazi.

²¹ Ben à wèníla à bë: Gbē kē aṣè Luda yā ma aɔ zii keanɔn ma da kɔn ma dãaronɔ ū.

*Yesu zàga'īa zena
(Mat 8:23-27, Maa 4:35-41)*

22 Zilea Yesu gè góro'ite guu kōn a ibano, ben à bénne: Wà bikū sèbe baa. Ben að dà zén.

23 Gurō kē aðoe gaa, ii Yesu lè. Ben zàga'īa fèe sèbela, í e kaa góro guu, aðo kú kari lézī.

24 Ben à ibano sòzi að à vù wà bë: Danneri! Danneri! Wée kaatée! Ben à fèe à gí ìane kōn í kë èe n góro yípayípaao, ben à zè, guu kë kítikiti.

25 Ben à bénne: Á ma náane víroo? Ben yã pì bò n sae, vĩa n kū, ben að békōne: Dén gbë kë ū seé? Baa ìa kōn ío, è yã dieńne, ben aðè à yã mame.

*Íade kékšana
(Mat 8:28-34, Maa 5:1-20)*

26 Ben að kà Gadara bùsun sèbe baa Galili bùsu ofantëbœ kpa.

27 Kë Yesu bikù í baa, à dàkōre kōn wéte gôgbë kë zín vïo. À guröplaa kë èe pókásaa naawaro. Ègô kú bëro, sé mirakpetea.

28-29 Wè à yi kōn mòkyakoono wè à da lín à kúna yänzi, mode è mòkyakoo pìno kékëme, zín pì è à si sèn. Kë à Yesu è, ben à wii lè à mò à kùe à aezî, ben à pùtâ à bë: Yesu, Luda Musude Né, bón wá vï kô ozî? N yã nna! Ñton wéé tamaro. À ò le kë Yesu bë zín pásí pì bø à guu yänzime.

30 Ben Yesu à là à bë: N tón diaa? Ben à wèala à bë: Ma tón Pari. Zaake zínnco kú à guu parime.

31 Ben zín pìno agbaa kpà Yesuné maamaa wà bë àton n gbarë að si gèwâa wèé zòoto guuro.

32 Alede kpàsa bíta kú gwe, aðoe pò blee sìsìgeezì. Ben zín pìno wéé kë Yesua à n gba zé að gë n guu. Yesu n gbá zé,

³³ ben zînnô gò gbë pìa wà gë alede pìnô guu. Ben alede kpàsa pì wì bào aõ sòro sîsîgëezi wà sì sèben wà gâga gwe.

³⁴ Kè aõ alededârinô è lë, aõ bàa lè wà gàa wà yã pì tôkèñne wéte guu kõn buraanô.

³⁵ Ben wà bòe le wà yã kè kè pì gwa. Kè aõ mò Yesu kiia, aõ gbë kè zînnô göa pì è vëena Yesu gbá sae pókâsâao dana, à kú a làakaria. Ben vĩa ní kû.

³⁶ Kè gbë kè aõ yã pì è wéenô òníne dian wà zîndee pì kékôa nà,

³⁷ ben Gadara bùsu gbënô píngi wéé kè Yesua à bɔ ní bùsun, zaake vĩa ní kû maamaa. Ben à gë góro'ite guu èe taa.

³⁸ Gbë kè zînnô göa pì agbaa kpàne le à táo, mòde Yesu gîne à bë:

³⁹ Ní eara ní tá n bë ní yã kè Ludaak kènnëe oíne píngi. Ben à tâ à yã kè Yesu këaree kpàakpa kè wéte pì guu píngi.

*Yairu néfëena gaan kõn nɔgbë kè o kè Yesu utaao
(Mat 9:18-26, Maa 5:21-43)*

⁴⁰ Kè Yesu eara à sù, ben gbënô gbâakè kpàzi, zaake baade píngi e à dâamë.

⁴¹ Ben gɔgbë kè dë aduakèkpë gbënsi ūu kè wè bene Yairu mò à dàe a puua Yesu gbá sae, à kúe kènë le à gá a bë,

⁴² kè à né mèn do léle e gaa yânzi. Néngbë pì kà wë kuri aweeplaa. Kè Yesu e gaa, ben parii e nakɔrëea.

⁴³ Nɔgbë kee kú gwe, aru è bœa à kà wë kuri aweeplaa. Pó kè à vî píngi à dë ɛzëdeenô kiia, mòde gbëkee e fô à à kékôaro.

44 Kè à sò Yesuzi kpεε kpa, ben à o kè à uta léa. Zaa gwe gɔ̄o à arubɔ̄ena zè.

45 Ben Yesu bè: Dé bé à o kèmaa? Ben baade píngi bè á à yã dɔ̄ro. Ben Pita bè: Dannéri, gbẽnɔ̄o liganzi aɔ̄e nakɔ̄rεεmma.

46 Ben Yesu bè: Gbẽke o kèma, zaake má dɔ̄ kè gbāaa bò ma mè guu.

47 Kè nɔgbẽ pì è wà a yã dɔ̄, ben à mò èe lugalugaa à dàe a puua à gbá saε, ben à yã kè tò à o kèa ò baade píngi wáa kɔ̄n dian à aafia è nào gɔ̄o.

48 Yesu bène: Nɔgbẽ, ma náane kè n kè bé à n kékɔ̄a. Ñ tá bε aafia.

49 Kè Yesu kpé èe yã oo, wà bò aduakεkpε gbẽnsi pì bε, wà mò wà bène: N né pì kε sai, ñton ĩa da danneria dɔ̄ro.

50 Yesu yã pì mà, ben à bε Yairune: Ñton tó swɛ kẽnguro. Ñ ma náane kε dé, eé kékɔ̄a.

51 Kè à kà à bε, èe we gbẽke gɛaoro, sé Pita kɔ̄n Yohanao kɔ̄n Yemisio kɔ̄n né pì de kɔ̄n à dao.

52 Gbẽ kε aɔ̄o kú gweenɔ̄o e óo dɔ̄o n píngi aɔ̄e kpãngeda kεε. Ben Yesu bè: Àton óo dɔ̄ro. Èe garo èe ii oomε.

53 Ben aɔ̄ à lalandi kε, zaake aɔ̄ dɔ̄ kε né pì gá kò.

54 Yesu à kù a ɔ̄oa, ben à pùtā à bε: Néñokpare, ñ fεε!

55 Ben à wɛndi sù, à fεε gɔ̄o. Yesu bε wà póblee kpáa.

56 Yã pì bò né pì de kɔ̄n à dao saε, ben Yesu bène aɔ̄ton yã kε kε pì o gbẽke maro.

*Yesu zìrinɔ zǐna
(Mat 10:5-15, Maa 6:7-13)*

¹ Yesu a ìba gɔ̄n kuri aweeplaaanɔ sìsiazi, ben à n̄ gbá gbāa kōn ikoo aɔ̄ zǐn bori píngi goḿma, aɔ̄ gyāanɔ kērm̄ma.

² Ben à n̄ zǐ aɔ̄ kpata kè bò Luda kiia yā waazi kε, aɔ̄ gyāreenɔ kēk̄a.

³ À bène: Àton póke sé à gáoro, gò ke bòk̄ologomma ke kūsāe ke oo ke uta mèn plaa.

⁴ Ua kè a pitan, àḡo kú gwe ai à gá bɔ̄o wéte pì guu.

⁵ Wéte kè wèe a sínlo, à bɔ̄n à lut̄e gogo a gbánɔa n̄ tonà kōn Ludao sèeda ū.

⁶ Ben aɔ̄ dà zén, aɔ̄ lìga wéte kōn wéteo, aɔ̄ baaru nnaa kpàńne, aɔ̄ gyāanɔ kērm̄ma baama píngi.

*Herɔdu bídik̄ena
(Mat 14:1-12, Maa 6:14-29)*

⁷ Kè kí Herɔdu yā beeeno mà píngi, ben à bídi kè, zaakε gbékenɔ e be Yaaya Batisik̄eri bé à fée bɔ̄na gaan.

⁸ Gbékenɔ bè Ilia bé à bò à mòńzi, gbékenɔ bè dɔ annabi yāanɔ doke bé à fée.

⁹ Herɔdu bè: Ma Yaaya mi zò. Dén gbé kè ma à baaru mà pì ū seet. Ben èe weteet à wée sialé.

*Yesu pɔ́blekpana gɔ̄gbé gɔ̄n bɔ̄rɔ sɔ̄roonɔa
(Mat 14:13-21, Maa 6:30-44, Yoh 6:1-14)*

¹⁰ Kè zìri pìno sù, ben aɔ̄ yā kè aɔ̄ kènɔ gbà Yesunε. Ben à n̄ sé nt̄ee à gáańyo wéte kè wè be Betesaida.

¹¹ Kè parii dò, ben wà pèezi. À gbāakε kpàńzi, à kpata kè bò Luda kiia yā óńne, ben à gbé kè aɔ̄ yezi wà n̄ kēk̄anɔ kēk̄a.

¹² Kè ofánt̄e bùsa, zìri gɔ̄n kuri aweeplaaanɔ sòzi aɔ̄ bène: N̄ gbénɔ gbarε aɔ̄ gá pitaki kōn pɔ́bleeo

wetē lakutu kōn buraa kē kú kīinō guu, zaake sēte pōrōtun wá kún kē.

¹³ À bēnē: Apino à pō kpámma aō ble. Ben aō bē: Burēdi mēn sōoro kōn kpō mēn plaaaon wá vī. Séde wà gá pōblee lú gbē kēnōne ní píngi.

¹⁴ Gōgbēnō kú gwe gōn bōrō sōroo taka. Ben à bē a ibanōne: À tō aō vēvēe gāli kōn gālio gōn baplaa akurikuri.

¹⁵ Ben aō kē le, aō ní vēvēe ní píngi.

¹⁶ Ben à burēdi mēn sōoro kōn kpō mēn plaaa pīnō sē à a wēe sē musu à aubarika dān. Ben à līlikōre à kpā a ibanōa, aō kpāatētē gbēnōne.

¹⁷ Aō pō blē wà kā ní píngi, ben wà à kpaaa kē gōnō sēe gbí kuri awēeplaaa pà.

Yesu mesayake ona

(Mat 16:13-19, Maa 8:27-29)

¹⁸ Zīke a kē Yesu e adua kee ado, à ibanō mō wà à lē, ben à ní lá à bē: Dén gbēnō è be má dē à ūu?

¹⁹ Aō wēala wà bē: Gbēkenō è be Yaaya Batisikērimē, gbēkenō è be Ilia, gbēkenō è be dō annabi yāanō doke bē à fēe.

²⁰ Ben à ní lá à bē: Apino sō, dén eē be má dē a ūu? Pita wēala à bē: Luda gbē Mēsayan n ū.

Yesu a ga kōn a feēnao yā'ona

(Mat 16:21-28, Maa 8:31-9:1)

²¹ Ben à gīnē aōton yā pī o gbēke maro.

²² Ben à bē dō: Séde Gbēntee Né wēetāmma e maamāa, gbēnsinō kōn sa'orikinō kōn ludayādannerinō é gízi, weé à dē, à gurō aagōdee zī eé fēe.

23 Ben à bè́nne ní píngi: Tó gbé yezi à kε ma ìba ū, séde à gí a zǐnda wèndizi, àgɔ a líkpangbāroo sεe lán guu e dɔo nà àgɔ téomazi.

24 Gbé kε yezi àgɔ a wèndi kūna é korazi. Gbé kε gì a wèndizi ma yānzi sɔ, adee égɔ wèndi vī.

25 Tó gbé gɔ anduna vī píngi, tó à a zǐnda kpà à gεε ū à kòra a wèndizi, bó àren à vī?

26 Tó gbé mapi kɔn ma yāo wí dɛ, Gbēntee Né é adee wí dε gurɔo kε eé su a gakui guu kɔn a De gakuio kɔn a malaikanɔ gakuio.

27 Yāpuraan mée ooare, gbēkenɔ kú gura kε aɔé garo ai aɔ kí kε Ludaan kà e.

Yesu lina

(Mat 17:1-8, Maa 9:2-8)

28 Yā pì ona gbera à kà azuma do taka, ben à Pita kɔn Yohanao kɔn Yemisio sè à dìnyo kpiiia lε à adua kε.

29 Kε èe adua kεε, à uu lìε à pókāsāanɔ kε pú fénfen.

30 Kāndo gɔn plaaaanɔ kúo, Musa kɔn Iliao, aɔɔe yā kɔn Yesuo.

31 Aɔ bò wà mɔ́nzi gakui guu, aɔɔe anduna kε eé tó zaa Yerusalεmu yā ooo.

32 Ii Pita kɔn a gbēnɔo sè. Kε aɔ vù, aɔ Yesu gakui è kɔn gɔn plaaa kε aɔɔ zena à saenɔ.

33 Kε gɔn plaaa pìnɔo e kεε Yesua, Pita bènε: Dii, à maa kε wá kú kε. Wà kutaa dɔ mèn aagɔ, n pó mèn do, Musa pó mèn do, Ilia pó mèn do. À dɔ yā kε ée ooro.

34 Kε èe oo lε, ludambε luguu pìta à dàńla. Kε aɔɔ kú à guu, vĩa n kū,

³⁵ ben a᷑ kòto mà à guu à bè: Ma Né kè ma à sèn yè. À à yā ma.

³⁶ Kòto pì mana gbéra a᷑ è Yesu g᷑ gwe ado. A᷑ n̄ lé kǔ a᷑oe yā kè a᷑ è o gbēke ma gurō m̄aro.

*Nég᷑gbē zīnde kékṣana
(Mat 17:14-18, Maa 9:14-27)*

³⁷ Kè guu dò, a᷑ p̄ita kpíii pì musu, ben gbēnō m̄da Yesule pari.

³⁸ Zà guu g᷑gbē ke p̄tā à bè: Dannéri, n̄ yā nna! N̄ ma né gwa, zaaké né mèn doo kè má vīn gwe.

³⁹ Zīn è féea, ben è wii lé kāndo. È à pāe àg᷑ petee boo àg᷑ lóu futa boee, è ū daa è goa kpakpaaro.

⁴⁰ Ma wéé kè n̄ ibanɔa a᷑ pé zīn p̄ia à bɔ, ben a᷑ fùa.

⁴¹ Yesu bè: Tōrigbē yakana ludanaanekerasaideen! Még᷑ kúao ai bɔremē? Még᷑ menaaao ai bɔremē? N̄ mo kōn n̄ né p̄io kè.

⁴² Ai né p̄i g᷑ gá s᷑zi, ben zīn p̄i à p̄āe, èe petee boo. Ben Yesu ḡi zīn p̄iné à né p̄i kékṣa, ben à à kpà à dea.

⁴³ Luda gbāa bíta yā p̄i bò n̄ sae n̄ píngi.

*Yesu εara à a ga yā'ona
(Mat 17:22-23, Maa 9:30-32)*

Gbēnō lé àe Yesu yākenaa píngi, ben à bè a ibanɔnē:

⁴⁴ Àg᷑ yā kékii kūna a n̄sé guu. Weé Gbēntee Né na gbēnōnē n̄ ɔzī tia.

⁴⁵ A᷑oe yā p̄i dōrō dōro, à m̄i utenaíne, a᷑ fùa, ben vīa n̄ kǔ a᷑ yā p̄i gbekaa.

*Dεnlaayā
(Mat 18:1-5, Maa 9:33-37)*

⁴⁶ Ben a᷑ fée kōn leokpakṣao denlaa yā musu.

47 Yesu laasuu kè kú nòsε guu dò, ben à nē fété sè à à zè a saε,

48 à bénne: Gbε kè nē kè taka sì ma ibakε yānzi, mámbe à ma si. Gbε kè ma si sɔ, adee gbε kè ma zii sìme. Gbε kè a zində dìe kēsāna a té bé à gbēnsi ū.

*Gbε kè èe íbεtε kpáaoroo a baakpεεmε
(Maa 9:38-40)*

49 Ben Yohana bè: Dii, wa gbεke è, èe zinnɔa goomma kɔn n tóo, ben wa gine zaakε wa gbēnlo.

50 Ben Yesu bè: Àton gínero, zaakε gbε kè èe íbεtε kpáaoroo nē a baakpεεmε.

Samaria bùsu lakutu gina Yesuzi

51 Kè Yesu tana ludambε gurɔɔ kà kii, à mì pè Yerusaləmua.

52 Ben à gbēnɔ gbàre aɔ dòare aε, ben aɔ gàa wà gɛ Samaria bùsu lakutu ke guu le wà soru kεnε.

53 Ben lakutu pì deenɔ gì à sizi kè à mì pè Yerusaləmua yānzi.

54 Kè à iba kenɔ Yemisi kɔn Yohanao è le, aɔ bè: Dii, n̄ yezi wà be té bɔ ludambε à mó à n̄ kaaten yɔ?

55 Ben Yesu lìe à kpàkεnzi.

56 Ben aɔe gaa lakutu pāndea.

*Tεna Yesuzi
(Mat 8:19-22)*

57 Kè aɔɔ té zén, gɔgbε ke mó à bè Yesunε: Guu kè nēe gaan píngi, mégɔ téNZI.

58 Yesu bène: Gbēngboonɔn n̄ tò vĩ, bāanɔn n̄ sà vĩ, Gbēntee Né sɔ ũampakii vĩro.

59 Yesu bè gbε pāndenε: N̄ mó n̄ témazi. Ben gbε pì bè: Dii, n̄ tó ai ma de kpá guuzi gĩa.

60 Yesu bène: Ntó gènɔ n̄ gènɔ vĩi. Mpi sɔ, n̄ gá kpata k̄e b̄ò Luda kiia yã waazi ke.

61 Gbẽ pānde b̄e dɔ: Mégõ ténzi Dii, mōde ntó mà gá lé za ma b̄edeenɔa gĩa.

62 Yesu bène: Gbẽ k̄e swaaro na a oži, tó èe kp̄ee gwaa, adee e kɔ sí kɔn kpata k̄e b̄ò Luda kiiaoro.

10

Gɔɔn baaagɔ akuri awεεplaano z̄na

(Mat 11:20-27, 13:16-17)

1 Beee gb̄era Dii gɔɔn baaagɔ akuri awεεplaa pāndenɔ d̄iɛ, ben à n̄ z̄i gɔɔn plaplaa aɔ d̄are aε wéte kɔn guu k̄e á yezi à gánnɔo píngi.

2 À bène: Pók̄ek̄ena bíta, mōde à z̄ik̄erinɔ pariro. À wéé ke Buradeea, le à z̄ik̄erinɔ gbarε aɔ a pó keke.

3 À da zén. Méé a z̄i lán sãne bòrɔnɔ bà lewannɔ témɛ!

4 Àton oɔsɔ séro ke b̄ok̄ologomma ke kyateenɔ. Àton ze zén à i kpá gb̄ekearo.

5 Ua k̄e a ḡen píngi à be gĩa Luda ua pì gba aafia.

6 Tó aafiadee kú gwe, a i aafiadee é gõnɛ. Tó à kú gwe sɔro, eé liara à suawame.

7 Aḡõ kú ua pì guu, à pó k̄e wà kpàawaa mi à ble, zaake z̄ik̄eri kà à a asaia e. Àtongɔ pitakii lendee kpákpaaro.

8 Wéte k̄e a ḡen ben wà a si, à pó k̄e wà m̄oaree ble.

9 À wéte pì gyâreenɔ kẽkɔa, à o gb̄enɔnɛ kpata k̄e b̄ò Luda kiia kànyo kii.

10 Tó a ḡe wéte guu, tó wèe a si sɔro, à bɔε gãale à be:

11 Baa a wéte lutē kē kpà wa gbála, wa gògo a ton a kōn Ludaoo sèeda ū. Àgō dō sānsān kē kpata kē bō Luda kiia kà kii.

12 Méé ooare, yākpaekegurō zī wéetāmma kē Sōdōmudeeno é ee égō sāo dē wéte pì deeno pôla.

13 Wāiyoo Koražideeno! Wāiyoo Betesaidadeeno! Tó ma dabuyā kē má kē a téno kē Taya kōn Sidō yā, lē wéte pì deeno pôkâsâno dàdańla, aō v  e tubura à g   k   n  selien a sèeda ū.

14 Yākpaekegurō zī a wéetāmma égō d   Tayadeeno kōn Sidōdeeno pôla.

15 A Kapenamudeeno s   é gb   à z   Ludaan y  ? We   o s  azi ai g  w  an.

16 Ben Yesu b   a ìban  ne: Gb   k   à a y   mà ma y   màm  . Gb   k   glazi g  mazime. Gb   k   g  mazi s  , adee g   gb   k   ma z  lizime.

17 G  on baaaag   akuri aw  eplaaa p  n   g  a, ben a   llara w   su k  n p  nnaaao a   b  : Dii, baa z  nn   m  s  we n t   y  nzi.

18 Yesu h  néne: Ma Set  n è à l  e b  na ludamb   l  n loupina b  .

19 Ma a gba z   à t  a o ml  n   k  n sw  n   k  n a ib  e gb  a p  ngin  a, p  ke é a k  ennaro.

20 Baa k  n bee  o àton p  nnaa ke k  n m   k   z  nn   è si  areeoro. À p  nnaa ke k   a t   k   takadan ludamb   y  nzi.

21 Z   bee  a Luda Nini Yesu p  o k   nna maamaa à b  : Baa, musu k  n t  oteo Dii, ma n s  abu k  , k   n y   bee  o ùte y  d  rin  ne k  n   nd  rin   n b  o ky  d  risain  ne. Leme, Baa, zaake n p  yezinam  .

22 Ma De p  o p  ngi n  m   ma o  z  . Gb  kee Luda N   d  ro, t   èe ke De Luda baasiro. Gb  kee De Luda

dɔ̄ro, tó èe kε à Né kɔ̄n gbẽ kε Né pì yezi à ɔ̄dɔańnenɔ̄ baasiro.

²³ Ben Yesu ae dɔ̄ a ìbanca nítɛε, à bène: Aubarikadeenɔ̄n a ũ pó kε ée ee wéeo yānzi.

²⁴ Mέε ooare, annabino kɔ̄n kínancɔ̄ kuu yā pari aɔ̄o yezi wà pó kε ée eenɔ̄ e, aɔ̄e ero, aɔ̄o yezi wà yā kε ée maancɔ̄ ma, aɔ̄e maro.

Samaria bùsu gbẽ maaa

²⁵ Dokadɔ̄ri ke fée le à Yesu yɔ̄ à gwa à bè: Danneri, dian mé ke nà mà wèndi kε è yāaroo ee?

²⁶ Yesu bène: Dian wà kε doka takadan nà? N kyó kε n̄ dɔ̄rɔ̄ dɔ̄ diamε?

²⁷ Gbẽ pì wèala à bè: Ngɔ̄ ye Dii n Ludazi kɔ̄n nòsse do kɔ̄n n ninio píngi kɔ̄n n laasuuo píngi n gbāa lén, beee gbéra ngɔ̄ ye n gbēdaaazi lán n zǐnda wèndi bà.

²⁸ Yesu bène: N we maa. Ngae ke le, négɔ̄ kuu.

²⁹ Gbẽ pì yezi à yā nnaa kpá a zǐndaa, ben à Yesu là à bè: Dén ma gbēdaaa ūu?

³⁰ Ben Yesu bène: Gbēke bé à bò Yerusalemu èe gaa Yeriko, ben kpái kàsarano zé zɔ̄ne. Aɔ̄ à pókásāanɔ̄ sia aɔ̄ à gbẽ búgubugu ai à kà gana. Ben aɔ̄ à tòn aɔ̄ gɛ̄ zéla.

³¹ À mò à lè sa'ori ke zé dɔ̄nkɔ̄ pì sè. Kε à à è, ben à pàñe à gète.

³² Lemé dɔ̄ kε Levi bori ke kà guu pìn à à è, ben à pàñe à gète.

³³ Mɔde Samaria bùsu gbēkee té zé pìn. Kε à mò à à è, ben à kènε wènda.

34 À sɔ̄zi à ẽzẽ màma guu kè kènnaano kɔ̄n nósio kɔ̄n geepiwẽeo, à pó yiyia. Ben à à sè à dì a zaaki kpẽe à gâao nibɔ̄nɔ pitakiiia, gura kè à à gwàan.

35 Kè guu dò, ben à kondogi ɔ̄ bò mèn plaa à kpà pitakidee pìa à bë: Ñ à gwame. Tó n ɔ̄ blè de këla à musu, mé fia bonne, tó ma su.

36 Tɔ! Gɔ̄n aagɔ̄o pìnɔ té dén née daa gbẽ kè kpainɔ lèea pì gbẽdaaa ūu?

37 Dokadɔri pì wèàla à bë: Gbẽ kè à à wẽnda dɔ̄mɛ. Ben Yesu bène: Ñ gá ñ kε lε se.

Yesu kuuna Maata kɔ̄n Mariamao bε

38 Gurɔ̄ kè Yesu kɔ̄n a ibanɔ̄ té zén, aɔ̄ kà wéte guu, ben nɔgbẽ kè wè bene Maata Yesu sì a bε.

39 À dãaro vĩ wè à sísi Mariama, à v̄ee Dii gbá saε èe à yã maa.

40 Kii zii kè Maataa bíta, ben à mò Yesu kiia à bë: Dii, kè ma dãaro ma to ziiila mado, èe kenne yãke ūroo? Ñ one à ma ïan ká.

41 Ben Dii wèàla à bë: Maata, Maata, née damu kεe bíta, née ãa daa n zindaa kɔ̄n yãñɔ̄ pari.

42 Yã mèn doo bé à zé vĩ. Mariama baka maaa sè, weé síaro.

11

Aduakεna

(Mat 6:9-13, 7:7-11)

1 Zikea Yesu e adua kεe gukea. Kè à yãa, à ïba ke bène: Dii, ñ aduakεna dadawe lán Yaaya dà a ibanɔ̄ne ñà.

2 Ben à bẽñne: Tó ée adua kεe, àgæe be: Baa, ñ tó wàgɔ dɔ̄ kè n tó adona. Ñ tó kpata kè bò n kiia bɔ̄ gupuraaa.

- ³ Ñ wa gba pó kè wé ble lán guu e dɔɔ nà.
- ⁴ Ñ wa durunnɔ kẽwe,
zaakε weè kẽ gbε kè aɔ̄ taari kẽweenɔnε ní píngi.
Ñton tó wà fu yɔ̄agwanaaro.
- ⁵ Ben à bérñe: Wà be a gbẽke bé à gbẽnna vĩ, ben à
gàa à kiia lezãndo à bérne: Ma mɔ̄ n kiiamε, n̄ burεdi
sékãmε mèn aagɔ̄.
- ⁶ Nibɔ̄ pitama tiame, má póke vĩ mà kpáaro.
- ⁷ Ben à gbẽnna pì wèàla zaa kpé guu à bë: Ñton ũa
damaro, ma zé tåta kò. Ma gε kpén kɔ̄n ma néno, mé
fɔ̄ mà fεe mà póke kpámmaro.
- ⁸ Mée ooare, baa tó èe fεe à kpàa gbẽnnakε yãnziro,
eé fεe à pó kè à yezi kpáa, kè à zèzi dãndãn yãnzi.
- ⁹ Mapi sɔ̄ mée ooare, à wéε ke, Luda é kpáawa. À
wetε, é e. À gbà lé, Luda é wεare.
- ¹⁰ Zaake gbε kè wéε kèn wè kpáa, gbε kè wètε sɔ̄ è e,
gbε kè gbà lèn, weé wεnε.
- ¹¹ Amɔ̄a kè á néno vĩ, tó a né kpò wéε kèawa, a dé bé
eé mlè sé à kpáa?
- ¹² Ke tó à né konegbee wéε kèawa, a dé bé eé swí sé
à kpáa?
- ¹³ Baa kɔ̄n a zaakeeo, á pó maa kpana a nénoa dɔ̄.
Weé a De kè kú musu Nini kpana gbε kè aɔ̄ wéε
kèanoa pó o dɔ̄?

Zǐngona gbẽnɔ̄a

(Mat 12:22-30, 43-45, Maa 3:20-27)

- ¹⁴ Yesu e zǐn swádo kpadugu goo gbεa. Kè zǐn pì
gòa, swádoo pì nà yã'onaa, ben yã pì bò parii saε.
- ¹⁵ Ben aɔ̄ gbẽkenɔ̄ bë: È zǐn goríma kɔ̄n zǐnnɔ̄ kí
Belεzεbubu gbãaaomε.

16 Ben gbẽ pāndenɔ à yɔ́ wà gwà, a᷑ à gbèka à sèeda ke keńne kɔ̄n Luda gbāaaoo.

17 Kè Yesu n̄ laasuu d᷑, ben à bēńne: Kpata k̄e à gbēnɔ íbete kpà kɔ̄o é kaate. Ua k̄e à gbēnɔ íbete kpà kɔ̄o é g᷑ bez̄ ūme.

18 Tó Setān íbete kpà kɔ̄n a gbēnɔ, à kpata é gi keó? Má ò le k̄e ée bee mēe zĩn goŕma kɔ̄n Belezebubu gbāaaao yānzime.

19 Tó Belezebubu gbāaan mēe zĩnnɔ gooŕma, a gbēnɔ è goŕma kɔ̄n dé gbāaaom̄. Lem̄ a zĩnda gbēnɔ a ege bò le.

20 Tó ma zĩngommana né Luda ḡgbem̄, àg᷑ d᷑ k̄e kí k̄e Ludaa kà mò à a len gwe.

21 Tó g᷑sagbāaa g᷑kεbɔ̄nɔ kūna èe a ua dākpaaoo, à auzikinɔ èg᷑ aafiam̄.

22 M̄de tó gbẽ k̄e à gbāaa d̄alaa mò à ḡdzi à gbāaa m̄n̄ne, eé à g᷑kεbɔ̄ k̄e à náane kεnanɔ s̄e eé à auziki kpaatetēńne.

23 Gbẽ k̄e kúmaoroo bò ma kpεem̄. Gbẽ k̄e è p᷑ kak᷑amaoroo è fāak᷑am̄.

24 Tó wà zĩn gò gbẽa, èg᷑ lik᷑aa z᷑o gukorin àg᷑ v᷑ekii wεt̄ee. Tó èe ero, ben è be: Mé liara mà tá ma bε ziiame.

25 Tó à kà gwe, è e à waana wásawasa zéazea,

26 ben è gá zĩn k̄e a᷑ pāsī d̄alaanɔ s̄e m̄en swεεplaa à suńyo, a᷑è g᷑ wà v᷑en. Lem̄ adee gwena zāa zaaa èg᷑ dε à káakupɔla.

Aubarika ya

27 Kè Yesu e oo le, n̄gbẽ ke p᷑tā zà guu à b̄e: Aubarikadeen n̄gbẽ k̄e n i à yɔ́ kpàmmaa ū.

28 Ben Yesu b̄e: Auo! Aubarikadeenɔn gbẽ k̄e a᷑ Luda yā mà a᷑ kūnanɔ ū.

*Sèeda gbekana Yesua
(Mat 12:38-42)*

²⁹ Kè parii e kaara, ben Yesu bè: Tɔɔrigbɛnɔɔ zaa. Aɔè sèeda gbekama, mɔde mé sèeda ke keñnero, sé Yona pó.

³⁰ Lán Yunusa dε sèeda ũ Ninevadeenɔne nà, len Gbɛntee Né égɔ dε sèeda ũ tɔɔrigbɛnɔne le.

³¹ Yākpaekegurɔɔ zĩ sɔɔmete kpa nɔgbɛ kína é fεe à yã da tɔɔrigbɛnɔla, zaake à bò zaa anduna léa à mò Sulemanu õndɔyã ma, ben gbɛ kè dε Sulemanulaa kú kè sa.

³² Yākpaekegurɔɔ zĩ Ninevadeenɔ é fεe wà yã da tɔɔrigbɛnɔla, zaake kè Ninevadeenɔ Yunusa waazi mà, aɔ ñ nòse lìe, ben gbɛ kè bíta dε Yunusalaa kú kè sa.

*Wéen mè fitia ũ
(Mat 5:15, 6:22-23)*

³³ Wè fitia na wà diε gukpadozi ke wà gbaka kúearo. Wè di dabu musumε, le gbɛ kè aɔɔe gɛɛnɔ gupuraa e yānzi.

³⁴ N wéen n mè fitia ũ. Tó n wéε aafia, n mè píngi égɔ gupuraa ũ. Tó n wéε gbāaro sɔ, n mè píngi égɔ gusiaa ũ.

³⁵ Beee yānzi ñ làakari kε le gupuraa kè née daa ñ vĩ tóngɔ dε gusiaa ūro.

³⁶ Tó n mè píngi gupuraa vĩ à kee kú gusiaa guuro, eégɔ guu puu wásawasa lán fitia'i dɔmmaa bàmε.

*Yesu ludayadannerinɔ kɔn Farisinɔ bɔbɔna ñ dàn
(Mat 23:1-36, Maa 12:38-40, Luk 20:45-47)*

³⁷ Kè Dii yã ò à yāa, ben Farisi ke à sìsi à mó à gá pó bleao, ben à gɛ à vɛε.

38 Kè Farisi pì è èe o da ín gbasa wà pó blero, à bò à sae.

39 Ben Dii bène: A Farisino eè gbásí bɔ togoonɔ kpεε kɔn taanɔ, mɔde wākū kɔn yã zaaao bé à a nɔse pà.

40 Yɔnkɔnɔ! Luda kè pó kpεε kè bé à à guu kè seroo?

41 À pó kè kú a taanɔ guu dā wēndadeenɔnɛ, a taa pìnɔ é gɔare gbásí sai.

42 Wāiyoo a Farisino! Eè tofeenɔ tɔɔtεdo kɔn kpèe'ääo kɔn dò pónɔ píngi kuridee kpá Ludaa, ben eè pā kpá yázede kɔn yena Ludazio. Yã beeенɔ bé à dε àgɔ kūna pākpana à kpaaanɔzi sai.

43 Wāiyoo a Farisino! Eègɔ yezi à vɛɛ aduakεkpε vɛɛki maaanɔn, eègɔ yezi wàgɔ ì kpákpaaawa yàranɔa.

44 Wāiyoo amɔanɔ! Á dε lán mira kè wègɔ táa ooa a yādɔna sai bàmε.

45 Ben dokadɔri ke bène: Danneri, tó n̄ ò lε, n̄éé wa sɔsɔmε se.

46 Yesu bè: Wāiyoo a dokadɔrino sɔ! Eè gbẽnɔ da asosena zĩ'ũun, ben eè o da mma kɔn à senaoro, baa ɔnεtee. Wāiyoo amɔanɔ!

47 Eè pó bo annabi kè a dezino n̄ dédənɔ miranɔa dɔngu yānzi.

48 Lemε á sì kè a ze kɔn a dezino yākεnanɔmε. Aɔ annabino dèdε, ben eè pó bo n̄ miranɔa.

49 Beee yānzi Luda wéezɛɛ guu à bè, é annabino kɔn zìrino zìawa. É n̄ gbẽkenɔ dèdε, é wéε tã n̄ gbẽkenɔa.

50 Lemε annabi kè wà n̄ dèdε zaa anduna daegurɔ ai gbàanɔ yã wí tɔɔrigbẽnɔ musu lε,

51 səna zaa Abila dənaa ai à gàa pé Zakari kè wà à dè sa'oki kɔn Luda kpéo daguraa. Eè, mée ooare, yā beeeno píngi é wí tɔɔrigbēnɔ musumɛ.

52 Waiyoo a dokadɔrino! A dɔna gbà mònne wòto. Ée gẽ à guuro, ben a kpa gbẽ kè aɔɔ yezi wà gẽ à guunɔnne.

53 Kè Yesu bò gwe, ludayādannerinɔ kɔn Farisinɔ nàkɔrɛa gbāngbān, aɔɔe yā lalaaa pari,

54 aɔɔe à kpákpaal e wà à kū yā kè èe oo guu.

12

*Làakarikana Farisinɔ mɔnafikizi
(Mat 10:26-27)*

1 Gurɔ beeaa gbēnɔ kàkɔazi, wà n̄ lé dɔro, ai aɔɔe kèsé péepɛeekɔa, ben à yā ò a ibanɔne gĩa à bè: À làakari ke Farisinɔ buredisɛɛ'zɛzi. Àmbe n̄ mɔnafiki ū.

2 Pɔkee kuu utena kè é bɔ gupuraaaro. Asiyyā kee kuu kè weé gí dɔziro.

3 Lemɛ dɔ yā kè á ò gusiaan weé ma gupuraaa, asiyyā kè á ò kɔ swān kpétu weé à kpàakpa ke gāale.

*Zena kɔn Yesuo gbẽnɔ aε
(Mat 10:19-20, 28-33, 12:32)*

4 Ma gbennano, mée ooare, gbẽ kè aɔé mèbaa kaate à gbera aɔé fɔ wà yāke kɛare dɔroonɔ, àton vĩa kɛnnero.

5 Mé gbẽ kè de à vĩa kɛnɛ oare. À vĩa ke Ludanɛ kè gbāa vĩ à a zu té guu mèkaatena gbera. Eè, mée ooare, à vĩa kɛnɛ.

6 Wè sätē mèn sɔɔro yá kɔbɔ plaaroo? Mɔde aɔ ke yā è sã Ludanlo.

7 Baa a mìkānɔ, à à lé dɔ. Àton vĩa kero, a bɛɛ de sãtẽ pariinɔla.

8 Mée ooare, gbẽ kẽ zèmao gbẽnɔ aε, Gbẽntee Né é zeo Luda malaikano aε.

9 Gbẽ kẽ lé sèmazi gbẽnɔ aε sɔ, mé lé sézi Luda malaikano aε.

10 Tó gbẽ Gbẽntee Né zaa bò, Luda é kẽnε. Mode tó gbẽ Luda Nini tó zaaa sì, eé kẽnεro.

11 Tó wèè gaaaao yâkpaekɛkiia aduakɛkpɛn ke kínano kõn gbãadeenɔ aε, àton a zĩnda bɔna ke yã kẽ é o damu kero,

12 zaake Luda Nini bé eé yã kẽ de à oo daare zĩ beeaa.

*Yɔnkɔ ɔɔdee
(Mat 6:19-34)*

13 Zà guu gbẽke bè Yesunε: Dannεri, ñ o ma vlinε à ma baka kpáma wa túbi guu.

14 Ben à wèàla à bè: Ma gbẽ, dé bé à ma die a yâkpaekeri ke a yâgɔgɔri uu?

15 Ben à bè gbẽnɔne: Àgɔ a zĩnda kũna dɔ. À làakari ke pó píngi aïapásíkεnazi, zaake auziki né gbẽntee wɛndinlo, baa tó à fɔ àgɔ dikɔa dia.

16 Ben à yã lèkɔziñne à bè: Oɔdee bé à kuu à buraa bleɛ kène maamaa,

17 ben à laasuu lè à bè: Bón mé kεε? Má blewεekakii vĩro.

18 Ben à bè: Pó kẽ mé kεen yè: Mé ma pókaekinɔ gborɔ, mé à bítanɔ bo, mé ma blewεe kán píngi kõn ma auzikinɔ.

19 Mé be ma zĩndanε: Gbẽ, n gĩake n pó maaa vĩ bíta kẽ eé kányo wɛ ügbangba? Ñ kámma bo ñ pó ble ñ í mi ñ pɔnnaa kε.

20 Ben Luda bène: Yɔnko, gwāavīa mē n wèndi gbekamma. Soru kè n kè é gō dé pō ūme?

21 Lemé gbē kè auziki tɔkɔazi, mōde à dē cōdee ū Luda kiiaro yā dē le.

*Ludanaanekēna
(Mat 6:19-21, 25-34)*

22 Ben à bē a ibanɔne: Beee yānzi mēe ooare, àton a wèndi kāhān ke à be bón wé blero, àton a mè kāhān ke à be bón wé daro.

23 Wèndi de pōbleela. Mè de pōkāsāala.

24 À gbāa kānkānanɔ gwa. Aɔè pō tɔro aɔè pō kēro, aɔɔ dɔ ke gbàsɔ vīro, baa kōn beeee Luda è n gwa. Á bēe vī maamāa dē bāanc̄la fá!

25 A té, dé bé eé fɔ à a wèndi gbāa kaara, baa gurɔ do, a kāhānkēna guuu?

26 Tó é yā néngo kè fɔro, bóyānzi ée yā kpaaanɔ kāhān kēzī?

27 À lá vúdeenɔ gwa sén lán aɔɔ dē nà. Aɔè zī kēro aɔè buu tāro, mōde mēe ooare baa Sulemanu kōn a auzikio, èe uta da à maaa kà aɔ ke ūro.

28 Sèla kè kuu gbāa eé té kū zia, lán Luda è pō nazi lè nà, amɔa ludanaanekēsānadeenɔ, weé a pō o dɔɔ?

29 Àton tó pō kè é ble ke pō kè é mi yā dɔare aero. Àton à damu kēro.

30 Pō pìnɔ píngi yā è dɔ anduna kè kifiinɔne aε, a De sɔɔ dɔ kè pō pìnɔ kɔ sìao.

31 À tó kpata kè bò à kiiia yā dɔare aε, eé pō pìnɔ kaaraare.

32 Ma kpàsa néngo gbēnɔ, àton vīa kēro, zaakε a De pɔyezimε à a kpá kpata pìn.

33 À pó kè á vĩno yá à takaasideenɔ gba à oo. À oo sɔ kè è zi kūroo zɔ, ludambe auziki kè è yãaro kákii ũ, kè kpāi è sɔziro, kòkɔ sɔ è à yakaro.

34 Zaake guu kè a auziki kún, gwen a làakari égɔ kún se.

*Zīkeri náanede làakaridee
(Mat 24:45-51)*

35 Àgɔ kú soru guu, à tó a fitia gɔ nana.

36 Àgɔ de lán gbẽ kè aɔoe ñ dii suna dãa à su kõn nɔse pɔnnakənao bà, le gurɔɔ kè à mò à gbà lè, weé zé wẽne gɔɔ.

37 Aubarikadeenɔn zīkeri kè ñ dii é ñ le bɛɛ a sugurɔɔa pìnɔ ũ. Yãpuraan mée ooare, dii pì é a pónɔ keke à yi, eé ñ vɛɛ, eé pɔblee kakɔańne.

38 Baa tó à mò lezāndo ke kɔngɔ idɛ'idɛ, tó à ñ lé lɛ, aubarikadeenɔn ñ ũ.

39 Àgɔ yã kékii dɔ. Tó bɛdee gurɔ zaka kè kpāi é mísá dɔ yã, le eé tó à a kpé fɔro.

40 Apino sɔ, àgɔ kú soruo, zaake Gbẽntee Né é su gurɔ zaka kè a wéé dɔzirooamɛ.

41 Pita bè: Dii, wa yãnzin n yã pì lèkɔzizi, ke baade píngi yãnzime?

42 Dii bè: Dén begwari náanede làakaridee kè à dii è a zīkerinɔ nanɛ a ɔzí lè à pɔblee kpámma à gurɔɔa ũu?

43 Aubarikadeen zīkeri kè à dii à lè èe kɛɛ lee a sugurɔɔa ũ.

44 Yãpuraan mée ooare, eé a auziki píngi nanɛ a ɔzimɛ.

45 Mɔde tó zīkeri pì bè a nɔse guu a dii suna e gì kɛɛ sɔ, ben à nà a zīkeri daanɔ gbẽgbẽnaa, gɔgbẽnɔ kõn nɔgbẽnɔ, èe sãnkara pó blee èe wẽdɛɛ kɛɛ,

46 à dii é su gurō kè à wéε dɔzirooamε, gurō zaka kè à dɔrooa, eé à zɔzɔkɔre à à baka da kɔn kifiinɔ.

47 Zíkeri kè à a dii pɔyezi dɔ, ben èe soru ke à à pɔyeziyā kèro, weé à gbɛ búgubugu.

48 Zíkeri kè à a dii pɔyezi dɔro, ben à yã kè de wà à gbɛzi kè sɔ, weé à gbɛ fétemε. Gbɛ kè Luda à gbà bítan Luda é wεtea bíta. Gbɛ kè Luda pɔ nàne a ɔzī bítan, eé gbekaa deňla.

Kékékɔana Yesu yānzi

(Mat 10:34-36)

49 Tén ma mɔ na andunaa, mée gizi té pì gɔ kūu se tiaro.

50 Má wéetämma vĩ kè mé gẽn, má kú laasuu bíta guu ai à gá yāao.

51 Ée daa ma mɔ le gbẽnɔ gɔ nna kɔo anduna guun yó? Auo! Mée ooare, kékékɔana yānzin ma mɔzi.

52 Zaa tia ua kè gɔnɔn sɔɔroonɔnɔ kún, aɔé kɔ kpaatetε. Gɔnɔn aagɔnɔ é bɔ gɔnɔn plaaanɔ kpεε, gɔnɔn plaaanɔ é bɔ gɔnɔn aagɔnɔnɔ kpεε.

53 De é bɔ a négbgbɛ kpεε, négbgbɛ é bɔ a de kpεε. Da é bɔ a nénggbɛ kpεε, nénggbɛ é bɔ a da kpεε. Zã da é bɔ nɔzāree kpεε, nɔzāree é bɔ a zã da kpεε.

Gurō kèki yāasi dɔna

(Mat 16:2-3)

54 Yesu bè pariine: Tó á è lou e sisii ɔfāntɛgɛkpεen kpa, é be gɔnɔ lou é ma, ben è ke lε.

55 Tó á è ũa e bɔɔ sɔɔmetε kpa, é be guu é wã, bensɔ è wã.

56 Mɔnafikideenɔ! Á tɔɔte kɔn ludambεeo wéε dɔkɔzi, ben á gurō kèki yāasi dɔ sɔro né?

Gaafaa wεtēna

(Mat 5:25-26)

57 Bóyānzin á yākəna a zéa dō a zīndaaroo?

58 Tó n ibee e gaanyo yākpaekekiia, n̄ aĩa kε le à gaafaa kenne zaa zén, le àton n gáe à gányo yākpaekeeri kiiaro yānzi. Tó née ke lero, yākpaekeeri pì é n kpá dogaria, dogari é n da kpésiaan.

59 Méé oonne, né bɔ gwero ai n̄ gá fīa boo píngi. Baa kɔbɔ é gɔ ténziro.

13

Nòselienà ke gaa

1 Gurɔ beeaa gbékenɔ mò wà Galili gbé kè Pilati n̄ déde à n̄ aru yākɔtε kɔn n̄ sa'obɔ aruonɔ yā ò Yesunε.

2 Ben Yesu bène: Kè Galili gbé pìnɔ gaa dε le, ée daa aɔ durun dε Galili gbé kpaaanɔ pólán yó?

3 Auo! Méé ooare, tó ée nòsε liero, a píngi é ga lán n̄ bàme.

4 Gɔɔn baro plaasai kè Siloamu kpédidikɔana gbòro à sìm̄ma aɔ gàganɔ sɔ, ée daa aɔ taari dε gbé kpaaa kè aɔɔ kú Yerusalémunɔ pólán yó?

5 Auo! Méé ooare, tó ée nòsε liero, a píngi é ga lán n̄ bàme.

6 Ben à yā kékii lèkɔziínε à bè: Gbéke bé à kákā lí bà a swadako guu, ben à gàa a bεe wεtε èe ero.

7 Ben à bè a zíkerine: N̄ gwa, à wè aagɔdeen yè, kè ma mɔ bεe wεtε kákā lí pìa méé ero. N̄ zɔ, wé tó à guu sí pān yó?

8 Ben zíkeri pì bène: Baa, n̄ tó ai zii dɔ. Mé guu bi mà ligazi mà taaki káne.

9 Eé gí né i ziiziro. Tó èe né iro sa, ɛndε n̄ zɔ n̄ ne.

Nɔgbé kɔɔkūna kékɔana

LUKU 13:10

liv

LUKU 13:20

10 Kámmabogurco zĩ Yesu e yã daańne aduakækpen.

11 Nõgbẽ kee kú gwe, zĩn à kõo kù à kà wẽ baro plaasai. Ègõ kokonamẽ è fõ à a zïnda poro baa fétero.

12 Kè Yesu à è, ben à à sìsi à bë: Nõgbẽ, n kõokee gòmma.

13 Ben à o këa. Zaa gwe gõ à pòro, ben à Luda sáabu kpà.

14 Ben aduakækpe gbënsi pɔ fẽ kè Yesu à kékõa kámmabogurco zĩ yänzi, ben à fẽ à bë gbënoňe: Gurco swëedoo bé à kuu kë wè zii ken. Àgae mó wà a kékõa gurco beeenoa, mode kámmabogurco zĩ baasi.

15 Ben Dii wèala à bë: Mɔnafikideen! Kámmabogurco zĩ a baade è a zu ke zaaki poro a bàdõkiia à gá í kpáaroo?

16 Ibraï borí nõgbẽ kékii sõ, Setan à yì wẽ baro plaasaimẽ. À bà pì poronaa kámmabogurco zĩ zé vñroo?

17 Kè à ò lε, ben wí à ibeeno kù ní píngi, mode gbëno pco kè nna dabuyã kè èe keenoa píngi.

Yalekõzina kõn musadi wéeo

(Mat 13:31-32, Maa 4:30-32)

18 Ben Yesu bë: Bón kpata kè bò Luda kiia bòkõbão? Bón mé lékõzio?

19 À dë lán musadi wéeo kè gbë sè à tò a kara guu bà. Kè à bòe, à kè lí ũ, ben bääno mò wà zòzò à gänoa.

Yalekõzina kõn burëdisse'ëzëo

(Mat 13:33)

20 Ben à bë dɔ: Bón mé kpata kè bò Luda kiia lékõzio?

21 À dë lán buredisé 'ezé kè nogbë sè à kà flawa zaka lé aagđo guu à yâkõte píngi bà.

Zéle kpaatoo

(Mat 7:13-14, 21-23)

22 Gurđo kè Yesu e gaa Yerusalemu, èe gëe wéténç kõn lakutunçla èe yâdaańne,

23 ben gbëke à là wà bë: Baa, gbë kè aɔé mìsina e ziaa zînç pariroo? Ben Yesu bë gbëñçne:

24 À aña ke à gë zéle kpaatoo guu. Méé ooare, gbë parideenç é wëte wà gën, móde aɔé fɔro.

25 Tó bëdee fëe à zé tåta, tó a gô bàazi, ben ée gbà lëe ée bee: Baa, ñ zé wëwe, eé beare á a dô gukearo.

26 Beee gbëra tó a bëne à pô blëao, à í mìao, à yâdáńne a bë gâale,

27 eé beare á a dô gukearo. À guala a zaakerinç a píngi.

28 Tó a Ibraï kõn Isaakuo kõn Yakubuo kõn annabino è píngi kpata kè bò Luda kiia guu, ben wà a zu bàazi, gwen é óó dòn à ñ di a musu.

29 Gbëñç é bô ḥfántëbôe kpa kõn ḥfántëgëkpén kpaaao kõn gu'igbâroo kpaaao kõn sɔɔmete kpaaao, aɔé mó pô ble kpata kè bò Luda kiia guu.

30 Len kpëedeenç égđo gbë káakunç ü le, gbë káakunç égđo kpëedeenç ü.

Yerusalemu yâ

(Mat 23:37-39)

31 Gurđo beeëa gđo Farisi kenç mò Yesu kiia aɔ bëne: Ñ fëe gura kè, zaake Herđdu yezi à n dëmë.

32 Ben à bëńne: À gá o flëngo pìnë, méé zînnç goomma méé gyâreenç këekõa gbâa kõn ziaao, à gurđo aagđdee zî sô mé ma zîi papa.

³³ Baa kɔn bee eo séto mà gá ae gbàa kɔn ziaao kɔn ziandooo, zaakε èe kɔ sio annabi ga gukearo, sé Yerusalem.

³⁴ Yerusalemudeenɔ, Yerusalemudeenɔ! Eè annabino dede, eè gbε kε Luda n̄ z̄awaanɔ pápa gbεo à n̄ dede. Mεgɔ yezi mà a kakɔamazi ḡen baaagɔ, lán koo è dεbe kú a néno la nà, mɔde eè weziro.

³⁵ Luda é a kpé tóare bεzī ūmε sa. Mέε ooare, é ma e dɔro ai à be, aubarikadeen gbε kε èe mɔ Dii tó ū.

14

Yesu kuuna Farisi ke be

¹ Kámmabogurɔ z̄ikea Yesu gáa pó ble Farisino gbεnsi ke be, ben gbε kε aɔ̄ kú gweenɔ e à kpákpa.

² Kakagyākeri kee kú Yesu ae gwe.

³ Ben Yesu dokadɔrino kɔn Farisino là à bε: Wè gbε kεkɔja kámmabogurɔ z̄i ke wè kεkɔaro?

⁴ Ben aɔ̄ ḡo ȳitena kítikiti. Ben Yesu gyāree pì kù à à kεkɔja à à gbàre.

⁵ Ben à n̄ lá à bε: Tó a gbεkee n̄ ke zù v̄i à zù l̄gɔn kámmabogurɔ z̄i, eé à bɔ̄ ḡɔroo?

⁶ Aɔ̄e fɔ̄ wà wèàlaro.

⁷ Yesu è dian gbε kε wà n̄ sísinɔ e v̄εki maaa kūu nà, ben à yā l̄kɔziíne à bε:

⁸ Tó wà n̄ sisi n̄ose póbleea, n̄ton v̄ε ki v̄ε ki maaa guuro. Tó wà gbε kε bεe v̄i d̄enlaa sisi n̄!

⁹ Tó a s̄isiri m̄ à bεnnε: N̄ fεe n̄ v̄ε ki kpá gbε pìa, n̄ fεe n̄ gá v̄ε ki kpεe kpa kɔn wíome.

¹⁰ Tó wà n̄ sisi, n̄gae v̄ε ki kpεe kpa, le tó n̄ s̄isiri m̄, eé bεnnε: Ma gbεnna, n̄ fεe n̄ m̄ ae kε. Beee é n̄ kε bεe v̄i gbε kε á kú l̄doonɔ ae.

11 Gbẽ kẽ è a zĩnda sé lezĩn Luda é à busa. Gbẽ kẽ è a zĩnda busa sõ, Luda é à sé lezĩ.

12 Ben Yesu bè a s̄lsiri p̄iné: Tó néé gbẽnɔ́ sísií póble fãantẽ blenaa ke uusie pó, ñton n gbẽnnanɔ́ sísiro ke n v̄iinɔ́ kõn n dãaronɔ́ ke n danenɔ́ ke n ɔ̄ode daano. Tó n̄ k̄e le, ājé eara wà n sísimé se āfia bonne.

13 Tó néé gbẽnɔ́ sísií póbleea, ñ takaaasideenɔ́ sísi kõn gbẽ k̄k̄kũnanɔ́ kõn erenɔ́ kõn v̄ianɔ́,

14 n̄é ḡs̄ aubarikadee ũ, zaake āp̄ke v̄i wà fia boonn̄ero. Luda bé eé fia bonne gbẽ maaanɔ́ feegurɔ́ z̄l̄.

Yalek̄zina kõn p̄ble bítao

(Mat 22:1-10)

15 K̄e gbẽ kẽ āj̄o kú ledoona doke yā p̄i mà, ben à bè Yesune: Aubarikadeen gbẽ kẽ eé pó ble kõn kpata kẽ b̄ò Luda kiia gbẽnɔ́ ũ.

16 Yesu bène: Gbẽke bé à yezi à p̄blee k̄e, ben à gbẽnɔ́ sísi paripari.

17 P̄blegurɔ́ z̄l̄ à a z̄k̄eri z̄l̄ à o gbẽ kẽ à n̄ sísinɔ́ne ām̄, wà p̄o píngi soru kẽ wà yâa sa.

18 Ben āo baade e w̄ete wà n̄ k̄e. Gbẽ káaku bène: Ma bú lù, mé gá gwa. N yā nna, ñ ma k̄e.

19 Gbẽ pãnde bè: Ma zù z̄k̄eb̄onɔ́ lù mèn kuri, mé gá n̄ gwa. N yā nna, ñ ma k̄e.

20 Gbẽ pãnde bè: Ma n̄o s̄e dufume. Beee yânzi mé e mà móro.

21 Ben z̄k̄eri p̄i llara à t̄à à n̄ légb̄e ò a diine. Ben b̄edee p̄i p̄o f̄e à bè a z̄k̄erine: N̄ gá w̄ete guu kpakpaa gãaleñɔ́ kõn zédaano, ñ takaaasideenɔ́ kõn gbẽ k̄k̄kũnanɔ́ kõn v̄ianɔ́ kõn erenɔ́ kakɔ́a ñ suñyo k̄e.

22 Beee gb̄era z̄ik̄eri p̄ì m̄ò à b̄ène: Dii, ma yā k̄è n̄ ò k̄è, m̄ode v̄εki kp̄é kuu.

23 Ben dii p̄ì b̄è z̄ik̄eri p̄ine: N̄ gá z̄éno guu k̄on z̄é w̄éw̄eno p̄íngi, n̄ ḡã na gb̄énoa aõ ḡe l̄e ma ua pa.

24 M̄éé ooare, gb̄e k̄è ma n̄ s̄isi p̄ino ke é l̄é z̄o ma p̄obleee piaro.

*Ḡōna Yesu ìba u
(Mat 10:37-38)*

25 Wà té zén k̄on Yesuo paripari, ben à llara à b̄ène:

26 Tó gb̄e m̄ò ma kiia, ben à ye a dezi d̄emala ke a da ke a naõ ke a néno ke a v̄in̄o ke a d̄áaron̄o ke api z̄inda, eé f̄õ à ke ma ìba ūro.

27 Gb̄e k̄è èe a líkpangb̄ároo s̄é àḡõ téomaziro, adee é f̄õ à ke ma ìba ūro.

28 Tó a gb̄ek̄ee yezi à kp̄édidik̄ana bo, eé v̄ee ḡia à à oo d̄od̄o à gwa, tó eé f̄õ à z̄ii p̄ì k̄eroo?

29 Tó èe ke lero, ben à ñ̄e kp̄àe, tó èe f̄õ à à yâaro, gb̄e k̄è è p̄íngi é à lalandi ke

30 wà be: Gb̄e k̄ek̄ii nà kp̄ébonaa à fùa à à m̄ì d̄e.

31 Ke tó kína yezi à gá z̄ì ká k̄on kína pândeо, eé v̄ee ḡia à a laasuu l̄é à gwa, tó a soza gâli kurin̄o é f̄õ wà kù kpá soza gâli baroo k̄è aõõe suun̄aroo?

32 Tó à è é f̄oro, eé z̄irin̄o z̄i le aõ ledolek̄ena z̄é w̄etea zaal̄e èe ká kñiro.

33 Leme d̄o, tó a gb̄ek̄ee e o kpá p̄ó k̄è à v̄in̄ozi p̄íngiro, eé f̄õ à ke ma ìba ūro.

34 Wisi n̄é p̄ó nnaam̄e, m̄ode tó à í nncaa tà, dian weé ke nà à ḡõ nna d̄o?

35 À maa t̄oote kesõ zùgb̄okaekiinero, wè kwéem̄e. Gb̄e k̄è swã vñ à ma.

15

Pý kè sàsàn
(Mat 18:12-14)

¹ Be'cosirinɔ kɔn durunkerinɔ e sɔɔ Yesuzi lε wà à yã ma n̄ pingi.

² Ben Farisinɔ kɔn ludayādannerinɔ e yākete kaazi aɔ bɛ: Gbɛ kɛkii è durunkerinɔ sí è se pɔbleñyo ledo.

³ Ben Yesu yã kɛkii lèkɔziñne à bɛ:

⁴ Wà be a gbɛkee sãa vĩ mèn basɔoro, ben à doo sãsã, è à basɔoro dosai tó sèn à pée sãa kè sãsã pìzi ai à gá eroo?

⁵ Tó à bɔa, è à sé à da a gãnn kɔn pɔnnaao

⁶ à táo bɛ à a gbɛnnanɔ kɔn a fáandideenɔ sisi à beñne: À pɔnnaa kɛmao. Ma a sãa kè sãsã è.

⁷ Lemɛ dɔ mée ooare, weé pɔnnaa ke ludambɛ durunkeri mèn doo kè nɔse lìe yã musu de gbɛ maa gɔn basɔoro dosai kè aɔ nɔselienɛ nii vĩroonɔla.

⁸ Nɔgbɛ kè kondogi ɔɔ vĩ mèn kuri sɔ nɛ? Tó à mèn doo sãsã, è fitia na à kpé waa à wɛtɛ busebusɛ ai à gá eroo?

⁹ Tó à bɔa, è a gbɛnnanɔ kɔn a fáandideenɔ sisi à beñne: À pɔnnaa kɛmao. Ma kondogi ɔɔ kè sãsã pì è.

¹⁰ Lemɛ dɔ mée ooare, Luda malaikanɔ è pɔnnaa ke durunkeri mèn doo kè nɔse lìe yã musu.

Négɔgbɛ kè sàsã

¹¹ Yesu bɛ dɔ: Gbɛke bɛ à kuu à négɔgbɛnɔ vĩ gɔn plaa.

¹² Ben Sabi bɛ a denɛ: Baa, n̄ ma asaia kè mégɔ vĩ túbi guu kpáma. Ben de pì a auziki kpàatetɛñne.

13 Èe kε gurɔ plaaro, ben Sabi a pónɔ nàkɔa píngi à tà bùsu pãden zàazã. Gwen à a auziki kàaten pãpákëna guu.

14 Kè à pó kè à vĩinɔ dè píngi, ben dekaa gbääa kà bùsu pìn, ben à gɔ̄ takaasio.

15 À gäa à nà bùsu pì gbékezi ayazíkéri ū, ben gbë pì à gbàre a burä à póblee kpá aledeñɔa.

16 Ègɔ̄ yezi à pó tèe kè aledeñɔo e bleee ble à kã, mɔde wè póke kpáaro.

17 Kè à làakari sù à bë: Ma de ayazíkériñɔ póblee vĩ dińzi, ben mée gaa kɔn nɔaao kè.

18 Mé fée mà tá ma de kiia, mé bene: Baa, ma durun kè Ludanɛ kɔn mpio se,

19 mée kɔ sío wà ma sisi n né ū dɔro. N ma diε n ayazíkériñɔ doke ū.

20 Ben à fée èe taa a de kiia. Kè à té kääa èe suu, à de pì à è, ben à kène wënda. À bàa sì à gäa à kùsia, à lé pèa.

21 Ben né pì bëne: Baa, ma durun kè Ludanɛ kɔn mpio, mée kɔ sío wà ma sisi n né ū dɔro.

22 Ben de pì bë a zíkerinɔne: À gá kpakpaa, à utada maaa kè de à kpaaanɔla sé à mó à dane, à tānga dane à kyatee kpáne.

23 À zùswarenɛ bòrɔ mèkpana kū à dε, wà só pønnakëna guu,

24 zaake ma né pì gä à fée mε. À sàsämε, ben ma à è. Ben aɔ̄ nà pønnakënaa.

25 Woru sɔ̄ kpé burä. Kè èe suu à kà kii kɔn bεeo, ben à bata ó mà dɔ kɔn kɔkɔ kɔ̄io.

26 Ben à zíkerinɔ doke sisi à à là bón wèe kεε.

27 Ben à wèàla à bë: N dāaro bé à sù, ben n de zùswarenɛ bòrɔ mèkpana dè, kè à è aafia yänzi.

28 Ben Woru pō fɛ, à g̃i g̃e ua guuzi. Kè à de b̃ò à agbaa kpàne,

29 ben Woru b̃è a dene: É'e, à kà w̃e ūgbangba k̃e m̃éε z̃ii keenue, m̃éε g̃í ñ ỹazi zikiro, ben baa blèkofii gina ñéε kpáma mà p̃onnaa k̃eo k̃on ma gb̃ennanɔoro.

30 Kè ñ né k̃e à ñ auziki k̃aat̃e kaaruanɔone p̃ì s̃ù, ñ zùswarene b̃òr̃o m̃ekpana d̃ene.

31 Ben à de b̃ene: Ma ñé, ñ kúmao gur̃o píngi. P̃ó k̃e má ṽí píngi ñ p̃ome.

32 À k̃o s̃io w̃à p̃ó ble k̃on p̃onnaaom̃e, zaake ñ d̃aaro p̃ì g̃à à f̃eem̃e. À s̃ásáme, ben w̃à à è.

16

Auziki náañesai

1 Yesu b̃è a ibanɔone: Óode ke bé à kuu à begwari d̃iε a z̃ikerinɔone. Ben w̃à m̃ò w̃à komɔt̃o k̃ene w̃à b̃è, èe à auziki k̃aat̃eε.

2 Ben à à s̃isi à b̃ene: Ỹa k̃e má mà ñ musu d̃e diam̃e? Ñ ỹa k̃e ñéε k̃ee ñ begwana guu t̃ök̃eme. Ñé f̃ ñg̃ ðe ma begwari û d̃oro.

3 Ben begwari p̃ì ò a sw̃e guu: Ma dii e ma b̃oo z̃ii guu, m̃é k̃e diam̃e? Àe k̃e m̃é f̃ ñg̃ mà s̃e waro, ben baak̃ena d̃eme wíyã û.

4 Má d̃õ ỹa k̃e m̃é k̃e l̃e gb̃eño ma diε ñ be, t̃ó à ma b̃oo z̃in.

5 Ben à a dii fiadeeno s̃isi doodo à gb̃e káaku là à b̃è: Ñ ma dii f̃ia kūna ūgbam̃e?

6 À b̃è: Ñósi gaawa l̃e bas̃oro. Ben begwari p̃ì b̃ene: Ñ f̃ia takadan ỹe. Ñ ṽee ñ k̃e baplaa akuri kpakpaa.

⁷ Ben à bè gbẽ pãndene: Mpi sõ, n fĩa ūgbame? Ben à bè: Ése sàki basçoro. Ben begwari pì bène: N fĩa takadan yè, ñ kẽ basiigõ.

⁸ Ben dii pì begwari náanesaidee pì sáabu kpà wéezéé kè à kè yã musu. Zaake anduna kèki gbẽnɔ wéé zéna dë gupuradeenɔla ñ kõ tẽe yâkëna guu.

⁹ Mapi sõ, mée ooare à gbẽnnanɔ wete kõn ñ náanesaio, le gurɔɔ kè à yâaawa, Luda é a die bee kè è yâaroonɔ guu.

¹⁰ Gbẽ kè náane vĩ kõn à féteo égõ náane vĩ kõn à bítaome se. Gbẽ kè náane vĩ kõn à féteoroo égõ náane vĩ kõn à bítao sero.

¹¹ Tó ée ke á náane vĩ kõn ñ náanesaioro, Luda é a náane ke kõn à yâpuradeeo?

¹² Tó ée ke á náane vĩ kõn gbẽ pãnde pónoro, Luda é a zínda pó kpáawa?

¹³ Zíkeri è fɔ à dɔ dii mèn plaaaziro, zaake eé za gbẽ doon àgõ ye gbẽ doozi, kesõ eé na gbẽ dooa à kya ká gbẽ doon. É fɔ àgõ dɔ Ludazi kõn ñ ledoro.

¹⁴ Farisinɔɔ ye ñzzi. Kè aõ yã pì mà píngi, ben aõe lézukii kee Yesua.

¹⁵ Yesu bëné: Eè yã nnaa kpá a zíndaa gbẽnteenɔ kiiame, mode Luda a swɛ dɔ. Yã kè bíta gbẽnteenɔnen Luda è kya kán.

Çode kõn Lazaruo

(Mat 5:31-32, 11:12-13, Maa 10:11-12)

¹⁶ Musa doka kõn annabinɔ takadanɔ kuu ai Yaaya gurɔɔa. Zaa gurɔ beeéan wèé kpata kè bɔ Luda kiia baaru kpaa, ben gbẽ píngi e weteé à gẽn kõn gbãaao.

¹⁷ Ludambé kõn tɔɔtēo gẽtēna aaga dë doka pì wẽzã féte gogonala.

18 Gbẽ kè gì a naɔzi à nɔ pānde sè, adee zina kèmε. Gbẽ kè nɔɔ kè wà gízi sè sɔɔ zina kèn gwe.

19 Gɔɔgbẽ ɔɔde kee kuu è pɔkāsā maa ɔɔdeenɔ da, ègɔɔ pɔnnaa kεε nnamana guu gurɔ píngi.

20 Baakeri kè wè benε Lazaru ègɔɔ daεna à bε gānu, bɔnɔ dɔdɔ à mèa.

21 Ègɔɔ pɔblee kè è lée ɔɔdee pì teebu gɔɔzí blena ni dεε. Gbẽenɔ bé wègɔɔ à bɔ pìnɔ sãsãa.

22 Baakeri pì gà, ben malaikanɔ à sè wà tào Ibraï kuu. ɔɔdee pì gà se, ben wà à vñi.

23 Kuuna wéetāmma guu gɛwāan, kè à wéε sè musu, ben à Ibraï è kãaa, Lazaru kú à sae.

24 Ben à lé zùzi à bε: Baa Ibraï, ñ ma wënda gwa, ñ Lazaru zí à a ɔnεtee zɔɔ ía, à mó à tɔmε ma nénεa, zaakε méε wāwāa maa tévura kékii guumε.

25 Ben Ibraï bε: Ma né, ñ tó nnamana kè liganzi n wëndiguro yã dɔngu kɔn takaasi bíta kè Lazaru kèo. À làakari kpaεna gura kè sa, ben n kú wāwāa guu.

26 Beee gbera wèε zòoto kú wa dagura. Tó gbẽ yezi à bɔ kè à gá a kiia, eé fɔro, gbẽke é fɔ à bɔ gwe à mó wa kiia sɔro.

27 Ben ɔɔdee pì bε: N yã nna Baa, tó lemε, ñ à zí ma de bε,

28 zaakε má dãaronɔ vñ gɔɔn sɔɔro. À gá lé darñma, le aɔton mó gu wāwādee kè guuro.

29 Ben Ibraï bε: Aɔɔ Musa kɔn annabinɔ takadano vñ, aɔɔ n yã ma.

30 Ben ɔɔdee pì bε: Auo, Baa Ibraï! Tó gbẽke bɔ gaan à gáa n kiia, aɔé n nɔsε lie.

31 Ben Ibraï bεnε: Tó aɔɔe Musa kɔn annabinɔ yã maro, baa tó gbẽke bɔ gaan, aɔé à yã síro.

17

Yesu yaken

(Mat 18:6-7, 21-22, Maa 9:42)

¹ Yesu bè a ìbanɔnɛ: Yã kè è tó gbẽnɔ fuu ègɔ̄ sairo, mɔde wãiyoo gbẽ kè è bɔ̄ à kiaa.

² Eégɔ̄ sǎo adeene wà wísilɔgbé gbẽnté dɔ̄ a waale wà à zu sèbe guu dε à tó né kèkiinɔ doke fula.

³ Àgɔ̄ kú kɔ̄n làakario. Tó n gbẽndoo durun kè, ná gá n à le. Tó à a nòse lìe, n kẽnɛ.

⁴ Tó à durun kènnɛ gurɔ do gɛn swɛɛplaa, ben à èara à bènnɛ gɛn swɛɛplaa a nòse lìe, n kẽnɛ.

⁵ Dii zìrinɔ bène: N wá ludanaanɛkɛna kaarawe.

⁶ Dii bè: Tó á Luda náane vĩ fété lán efɔ̄ wéé bà, é o síi lí kèkiinɛ à a zǐnda wo à gá pé sèbe guu, eé a yã ma.

⁷ Tó a gbékée zò vĩ èe sè waa ke èe sāanɔ dãa, tó à sù burao, à dii é bene à mó à pó ble gɔ̄n yɔ?

⁸ Auo, eé bene à póblee keare, à a uta lie à móare póbleeo kɔ̄n íminao, àpi é gbasa à pó ble à í mi.

⁹ Wè zò sáabu kpá kè à yã kè wà dàne kè yãnzin yɔ?

¹⁰ Lemɛ apino sɔ̄, tó a yã kè Luda dàaree kè píngi, à be: Zònon wa ũ, wa zǐn wá kè.

Kusu gɔ̄n kurinɔ kékɔ̄na

¹¹ Kè Yesu e gaa Yerusalemu, èe ligaa Samaria bùsu lézɛkiizi kɔ̄n Galilio.

¹² Kè èe gẽe lakutu ken, ben gɔ̄gbé kusu gɔ̄n kurinɔ dààlɛ. Aɔ̄ ze kãaa,

¹³ aɔ̄ lé zùzi wà bè: Dii Yesu, ná wa wẽnda gwa.

¹⁴ Kè à ná é, ben à bènɛ: À gá à a zǐnda ɔdɔa sa'orinɔnɛ. Kè aɔ̄oe gaa, ben aɔ̄ kékɔ̄a.

15 Kè a᷑ gbe doo è a kēkōa, ben à lìara à sù, èe Luda sáabu kpaa kōn kòto gbāaao.

16 À dàe a puua Yesu ae à ì kpàa. Gbē pì né Samaria gbēmē.

17 Ben Yesu bē: Gōn kurinō bé wà kēkōaroo? Gōn kēndooneō kú māmē?

18 A᷑ gbēkee e liara à mò Luda sáabu kpáro, sé gbē zìtō kē?

19 Ben Yesu bēne: N fée ñ tá, ma náane kē ñ kē bē à n kēkōa.

*Gbēntee Né suna
(Mat 24:23-28, 37-41)*

20 Farisinō Yesu là kpata kē bò Luda kiia bōna gupuraaazi, ben à wènla à bē: Kpata kē bò Luda kiia è bō gupuraaaa wà e kōn wéororo.

21 Weé be à kú kē ke à kú kāaro. Kpata kē bò Luda kiia pì kú a té kēme.

22 Ben à bē a ibanōne: À gurō e mō kē é Gbēntee Né sugurō pìnō doke ena ni dē, é ero.

23 Weé beare à kú kāa ke à kú kē, mōde àton gáro, àton téñziro.

24 Lán loupina è guu pu ludambé lé gura kē kōn à lé kāao nà, len eégō dē le Gbēntee Né sugurōa.

25 Séto à wéetāmma è maamaa gĩa, tōrigbēnō é gízi.

26 Lán à dē nà Nuu gurō, len eégō dē se Gbēntee Né sugurō.

27 Gbēnō e pō blee wèe í mii, wèe nō sēe wèe zā kē ai Nuu gāa à gē góro'ite guu, ben í dà andunala, wà gāga píngi.

28 Leme dō Lutu gurō, wèe pō blee wèe í mii, wèe pō luu wèe pō yaa, wèe pō tō wèe kpé boboo.

29 Gurō kè Lutu bò Sodōmu, té kōn ḥfāntēgbōo kwè bōna ludambe, ben wà gāga píngi.

30 Len eégō de le gurō kè Gbēntee Né é bō gupuraaa.

31 Gurō beeee gbē kè kú a kpé musu tón pita à gē kpé guu à póno sée à bōoro. Lemē dō gbē kè kpé buraa tón liara à pó sé bero.

32 À tó Lutu nañ yā dōagu.

33 Gbē kè yezi àgō a wēndi kūna é korazi. Gbē kè gi a wēndizi sō, adee égō wēndi vī.

34 Méé ooare, gwāavī beeee gōn plaaanō égō daenā kō sae, weé gbē doo sé wà gbē doo tón.

35 Nōgbē gōn plaaanō égō pō lōlō gu dōnkōn, weé gbē doo sé wà gbē doo tó.

36 Gōgbē gōn plaaanō égō kú burā, Luda é gbē doo sé, eé gbē doo tó.

37 Ben aō à là wà bē: Dii, má kpaa? À wēńla à bē: Guu kè gē kún, gwen yeberekunō é kō kakōan.

18

Gyaanō kè zè yākpaekērila

1 Yesu yā lēkōzińne le à ḥdōańne aōgō adua kēe kōsōkōsō aōton kpasaro.

2 À bē: Yākpaekēri ke bé à kú wētē kea, à Luda vīa vīro è gbēke yā daro.

3 Gyaanō kee kú wētē pì guu, ègō mō à kiia gēn baaagō è be: N̄ zēmao ma ibēe yā musu.

4 Èe wero ai gurō plaa. Beeee gbera à bē a zīndanē: Baa tō má Luda vīa vīro, bensō mēè gbēke yā daro,

5 lán gyaanō pì e īa daama nà, mē zeo. Tō méé kē lero, à zēmalana yāana sai é ma ã'āmē.

6 Ben Dii bè: À yākpaekeři zaaa yā'ona ma.

7 Luda é ze kōn gbē kē à n̄ sé a᷑e wii l̄eaa fāantē kōn gwāavīnōoroo? Eé ke kōkōkō kōn weňlanaon y᷑?

8 M̄e ooare, eé zeňyome g᷑. Baa kōn bee eo tō Gbēntee Né sù, eé a nāanekeři e anduna guu?

Farisi kōn be'čcsirio

9 Ben à ēara à yā kēkii lēkōzi gbē kē a᷑e n̄ zīnda diē maa a᷑ kya kāngunōne.

10 G᷑on plaa kēn̄ bē wà gāa adua ke Luda ua guu, gbē doo né Farisime, gbē doo sō be'čcsiri.

11 Farisi pì zena èe adua kee. À bē a sw̄e guu: Luda, ma n̄ sāabu kē kē má dē lān gbē kpaaan̄ bāro, dibidibikerin̄, nāanesaideen̄, zinakerin̄ ke lān be'čcsiri kē bā.

12 M̄eègō lé yīi gur̄ plaplaa azuma kōn azumao. Pó kē má è píngi m̄eè à kuridee bōnnē.

13 Be'čcsiri pì sō ze kāaa, èe fō à wēe sē à musu gwā sero. À kpāngeda kē à bē: Luda, n̄ sūu kēmao, durunkerin ma ū.

14 M̄e ooare, gōgbē pì tā a be Luda yāsiona guume, èe ke Farisi pīnlo. Zaake gbē kē è a zīnda sé lezī Luda é à busa. Gbē kē è a zīnda busa sō Luda é à sé lezī.

Aubarikadana nēnōn

(Mat 19:13-15, Maa 10:13-16)

15 Wēe mōj Yesune kōn n̄ né fēten̄ le à o keŕma. Kē à iban̄ è le, ben a᷑ gīnne.

16 Ben Yesu nēn̄ sīsi à bē: À tō nēn̄ mó ma kiia, àton gīnnero, zaake a᷑ takano pón kpata kē bō Luda kiia ū.

17 Yāpuraan m̄e ooare, gbē kē eé kpata kē bō Luda kiia sí lān né fēte bāroo é gēnlo.

*Auzikidee
(Mat 19:16-30, Maa 10:17-31)*

18 Gbāade ke mò à Yesu là à bè: Danneri maa, dian mé ke mà wèndi kè è yāaroo ee?

19 Yesu bène: À kè dia n bè má maaa? Gbékkee maaro, sé Luda ado.

20 Ñ dokanɔ dɔ̄: Ñton zina kero, ñton gbẽ dero, ñton kpai oro, ñton yã di n gbēdaaaaaro, ñgæe bëe lí n de kōn n daone.

21 Ben à bène: Zaa ma néngo zĩn má yã beeeno kūna píngi.

22 Kè Yesu yã pì mà, à bène: Yã mèn doo bé à gɔ̄nnne. Ñ pó kè n vĩinɔ yá píngi ñ à oo kpá takaasideenɔa, négo auziki vĩ ludambé. Beee gbera ñ mó ñ témazi.

23 Kè à yã pì mà, à nòse yàka, zaake auzikibitadeeme.

24 Kè Yesu à gwà, ben à bè: À zĩ'ũ maamaa auzikideene à gẽ kpata kè bò Luda kiia guu.

25 Lakumi gëna pɔ̄rɔyñ aaga dë auzikide gëna kpata kè bò Luda kiia guula.

26 Ben gbẽ kè að yã pì mānɔ bè: Dé bé eé fɔ̄ à mìsina ee?

27 Yesu wèńla à bè: Yã kè gbēntee fùa à kε, Luda kiia è sí kε.

28 Ben Pita bè: Wa baabɔ́ píngi tò wa tɛnzi.

29 Ben Yesu bène: Yāpuraan mée ooare, gbẽ kè à a bëe tò ke a nað ke a vñinɔ ke a dāaronɔ ke a de ke a da ke a néñɔ kpata kè bò Luda kiia yānzi,

30 adee é εara à beee taka e dë yāala paripari anduna kè guu, eé wèndi kè è yāaroo e anduna kè èe mó guu.

*Yesu εara à a ga kɔn a feεnao ya'ona
(Mat 20:17-19, Maa 10:32-34)*

³¹ Yesu a gɔɔn kuri awεεplaaanɔ kàkɔaazi, ben à bèńne: Wée gaa Yerusalemu. Gwen yã kè annabinɔ kè Luda yãn Gbëntee Né musu é papan píngi sa.

³² Weé à kpá borì pānde gbënɔa, aɔé à fabo, aɔé à sɔsɔ, aɔé lóu sua, aɔé à gbë flào, aɔé à dε,

³³ à gurɔ aagɔdee zĩ eé fεe.

³⁴ Mɔde à ìba pìnɔ e à ke mì dɔro, zaakε yã pì mì utεnańne, aɔɔ dɔ yã kè èe ooro.

*Vìla baakeri kékɔana
(Mat 20:29-34, Maa 10:46-52)*

³⁵ Kè Yesu kà kǔi kɔn Yerikoo, vìla kee vεεna zé léa, èe baa kεε.

³⁶ Kè à mà gbënɔ e gεtεe pari, ben à ná lá à bε, bón wèe kεε.

³⁷ Ben wà bène, Yesu Nazareti bé èe gεtεe gwe.

³⁸ Ben à lé zùzi à bε: Yesu, Dauda borì, nà ma wεnda gwa.

³⁹ Gbë kè aɔɔ té aεzǐnɔ gìnε wà bε à yǐtε, ben à lé gbāa zuna kàara èe bee: Dauda borì, nà ma wεnda gwa.

⁴⁰ Yesu zε à bε wà móo. Kè à mò, ben Yesu à là à bε:

⁴¹ Bón ná yezi mà kεnnε? À wèàla à bε: Dii, má yezi ma wεe guu emε.

⁴² Ben Yesu bène: Nà guu e. Ma náane kè ná kε bε à n kékɔana.

⁴³ Zaa gwe gɔɔ à wεe guu è, ben à tεzi, èe Luda sáabu kpaa. Kè baade píngi è lε, ben wà Luda tó bò.

19

Zakeusi

¹ Kè Yesu kà Yeriko, èe gëtëe à guu.

² Gbëkee kú gwe à tón Zakeusi. Be'ccsirinɔ gbënsime, bensɔ auzikideemɛ.

³ Èe wëtëe à e gbë kè Yesu de a ū, mɔde gbë gbootoomɛ, èe fɔ à à èro parii yânzi.

⁴ Ben à bàa lè à gàa ae à dì síí lía lε à Yesu e, zaakε eé bɔe gwe kpamɛ.

⁵ Kè Yesu kà gwe, ben à wéé sè musu à bènɛ: Zakeusi, ñ̄ pita kpakpaa. Séde mà pita n bε gbàa.

⁶ Ben Zakeusi pita kpakpaa à à sì kɔn pɔnnaaao.

⁷ Kè gbëncɔ è lε, ben aɔjɔe wisɔɔ kaa wà bè: À gàa pita durunkeri bε.

⁸ Ben Zakeusi fèe à zè à bè Diine: Dii, mέ ma auziki kpadoo kpaate takaasideenɔne. Tó ma gbëke takii kè sɔ, mέ eara mà à gëe kpáa leo siigɔmɛ.

⁹ Ben Yesu bènɛ: Ua kè deenɔ mìlsina è gbàa. Zaakε gbë kékii se né Ibraï boriimɛ.

¹⁰ Gbëntee Né mì le à gbë kè sásã wete à à mì síme.

Oodakena zikérinɔne (Mat 25:14-30)

¹¹ Gurɔ kè wèe à yã pì maa, ben à eara à yã kàarañne dɔ. Lán à kà kui kɔn Yerusalemuo nà, wèe daa kpata kè bò Luda kiia é bɔ gupuraaa gɔmɛ, ben à yã lèkɔziñne

¹² à bè: Kína bori ke bé èe gaa bùsu zàazãn lε wà à kpá kpatan, eé liara à su.

¹³ Ben à a zikérinɔ sìsi gɔn kuri, à kondogi ɔɔ kpà ñ̄ baadea mèn basɔsɔro, à bènɛ: Agɔ laa taaø ai màgɔ gá su.

14 À bùsudeenɔ sɔ zàn, ben aɔ zìrinɔ zì à kpεε aɔ bè: Wé we gbẽ pì kí blewero.

15 Kè wà à kpà kpatan à sù, à bè wà zìkeri kè a ɔɔ kpà́mma pìno sisi, lε à e à d5 lán aɔ àre è nà.

16 Gbẽ káaku mò à bè: Dii, n ɔɔ pì àre kàaramε leo kuri.

17 Ben à bène: Ñ kè, zìkeri maa. Lán ñ náane vĩ kõn à féteo nà, négo iko vĩ wéte mèn kurinɔa.

18 Gbẽ plaadee mò à bè: Dii, n ɔɔ pì àre kè leo sɔɔro.

19 Ben à bène: Mmɔn sɔɔ, négo iko vĩ wéte mèn sɔɔroonɔa.

20 Ben gbẽ pãnde mò à bè: Dii, n ɔɔe kè. Má ùtε kokona bisa kãsãa guu.

21 Má n vĩa vĩ, zaake n yãncɔ zĩ'ũ. Neè pó kè néè diero sé, neè pó kè néè tɔro kẽ.

22 Ben à bène: Zìkeri zaa, n lé bé à n kari kè. Ñ d5 kè ma yãncɔ zĩ'ũ, mεè pó kè mée diero sé, mεè pó kè mée tɔro kẽ.

23 Kè ñ d5 lε, býyãnzin néè ɔɔdaa kεoñne, le tó ma su, mà a pó kõn à àreoroo?

24 Ben à bè gbẽ kè aɔɔ kú gweenɔne: À à ɔɔ pì sía à kpá gbẽ kè àre è leo kuria.

25 Ben wà bène: Dii, à àre leo kuri kũna kò.

26 Ben à wéňla à bè: Méé ooare, gbẽ kè pó vĩin Luda é kaaranε. Gbẽ kè vĩroo sɔɔ, baa kè à vĩi Luda é síame.

27 Ma ibee kè aɔɔ yezi mà kí bleńneroonɔ sɔɔ, à móńyo kè à ñ dεde ma ae.

Gbãakεkpana Yesuzi Yerusalεmu

(Mat 21:1-11, Maa 11:1-11, Yoh 12:12-19)

28 Kè Yesu yã pì ò à yãa, ben à dà zén, èe gaa Yerusalεmu.

29 Kè à kà kīi kōn Bētēfageo kōn Bētanio sīsī kè wè be Kūkpē gēezi, ben à ìba zì gōn plaa

30 à bēné: À gá lakutu kè kú a e kēkāa guu. Tó a gē, é zaakinē bōrō e bādōna gwe, gbēkee e dia zikiro. À poro à suo.

31 Tó wà a la wà be, à kè dia ée poroo, à be Dii bé à yezi.

32 Ben zīrinō gāa, aō è lán à òníne nà.

33 Kè aōe zaaki pì poroo, ben à diinō ná wà bē: À kè dia ée zaaki pì poroo?

34 Aō wènla wà bē: Dii bé à yezi.

35 Ben aō sù zaaki pìo Yesunē, aō ní utanō kpāea, ben aō Yesu dìa.

36 Lán èe gaa nà, gbēnō e ní utanō kpaeē zén.

37 Kè à kà kīi kōn guu kè zé pì mì pè Kūkpē sīsī guzurēao, ben pōnnaa guu à ìba kè aō tézinō ní píngi nà Luda sáabukpanaa kōn kòto gbāaao dabuyā kè aō ènō musu píngi

38 wà bē:

Aubarikadeen kína kè èe mō Dii tō ū.

Aafia kú ludambé, gakui kú musu.

39 Farisi kè aō kú zà guu kenō bēnē: Dannēri, ní kpākē n ibanōzi.

40 Ben à wènla à bē: Mēe ooare, tó aō yìte, gbēnō bé weé wii pì lé.

Yesu ódōna Yerusalēmudeenē

41 Kè à sì Yerusalēmuzi, à gwà, ben à ó dò à musu

42 à bē: Tó n yā kè eé mónnē kōn aafiao dō gbāa yā dé, le à kē nna. Mōde tia sa à utenannēmē.

43 À gurō é mó kè n ibēenō é gbà lezīnō dō wà liganzi wà n kagura kē

44 aṣé n gboró aṣé n gbénɔ́ dúgu zɔ́. Baa gbè ke aṣé tó didikɔ́aro, kè née gurɔ́ kè Luda wéé kpàenzii dɔ́ro yānzi.

Yesu kuuna Luda ua

(*Mat 21:12-17, Maa 11:15-19, Yoh 2:13-22*)

45 Kè Yesu gɛ́ Luda ua guu, ben à pè laayarinɔ́.

46 À bérne: Wà kè Luda yān wà bér: Ma kpé égɔ́ dε aduakɛkpe ūmɛ, ben á kè gbéblerinɔ́ tò ū.

47 Lán guu e dɔ́ nà Yesu ègɔ́ yā daańne Luda ua guu. Ben sa'orikinɔ́ kɔ́n ludayádannerinɔ́ kɔ́n gbénsinɔ́ e zé wétee wà à dε,

48 mɔ́de aṣɔ́e à kena zé ero, kè baade píngi swā kpá wèe à yā maa yānzi.

20

Yesu gbekana a ikozi

(*Mat 21:23-27, Maa 11:27-33*)

1 Zīkea Yesu e yā daa gbénɔ́ne Luda ua guu, èe baaru nnaa kpaańne, ben sa'orikinɔ́ kɔ́n ludayádannerinɔ́ kɔ́n gbénsinɔ́ mɔ́

2 wà bérne: N owe, iko kpareen née yā kénɔ́ kεeo? Dé bé à n gba iko pì?

3 Ben à wéńla à bér: Mapi se mē yā gbekaawa. À omɛ,

4 Yaaya gbénɔ́ batisikɛna bò Luda kiian yɔ́, ke gbéntee kiiamɛ?

5 Ben aṣ yā gɔ́gɔ́ wà bér: Tó wa bér Luda kiiamɛ, eé wa la, bóyānzin wée Yaaya yā sírozi?

6 Tó wa bér gbéntee kiiamɛ sɔ́, gbé píngi é wa pápa gbéto aṣ wa dεdε, zaakɛ aṣ Yaaya annabikɛe sì.

7 Ben aṣ wèala wà bér: Wá dɔ́ tó mán à bònlo.

8 Ben Yesu bène: Endé mapi se mè iko kè mèe yā kènɔ kεeo oarero.

*Geepi líkpε ayakεrinɔ
(Mat 21:33-46, Maa 12:1-12)*

9 Ben Yesu yā kèkii lèkɔziñne à bè: Gbɛke bé à geepi líkpε bà, ben à nà ayakεrinɔne nɔzī à fèe táo à gurɔplaa kè gwe.

10 Kè geepizɔgurɔo kà, ben à a zìri zì ayakεri pìnɔa, le aɔ a geepi bεe pì kpáa, ben ayakεri pìnɔ à gbɛ, aɔ à gbàre ɔkori.

11 Ben à èara à zìri pànde zì dɔ, ben aɔ à gbɛ aɔ wí dàa aɔ à gbàre ɔkori.

12 Ben à èara à gbɛ aagɔdee zì dɔ, ben aɔ à kènna aɔ pèa.

13 Ben buradee pì bè: Mè ke diamε saa? Mè ma négɔgbɛ mèn do yenzidee zímma. Ke aɔé à yā da gwεε?

14 Kè ayakεri pìnɔ à è, aɔ békɔnε: Tùbiblerin yè, wà à dε, à túbi é gɔ wa pó û.

15 Ben aɔ bò buraa guu, aɔ à dè.

Tò! Bón buradee pì é keñyo?

16 Eé mó à ayakεri pìnɔ dèdε à buraa pì na gbɛ pàndenɔne nɔzī. Kè gbénɔ yā pì mà aɔ bè: Wàton ero!

17 Ben Yesu nɔ gwa tíii à bè: Yā kè wà kè Luda yān kèkii dε diamε?

Gbɛ kè kpéborinɔ pā kpàzi
bè à gɔ kpé gooda gbè mìdee û.
18 Gbɛ kè lèe gbè pìa é wíwimε,
tó à lèe à sì gbëa sɔ, eé à ú lóme.

*Bε'ɔɔkpana Sizaayā
(Mat 22:15-22, Maa 12:13-17)*

19 Ludayādannerino kōn sa'orikinō dō kē n̄ yānzin à yālekōzina pì òzi, ben aō zé wēte wà à kū gōo, mōde aō vīa kē gbēnōne.

20 Aōe à kpákpa, ben aō zāmbadee kē aōe n̄ zīnda diee gbē maaa ūunc zīa, le wà e wà à kū a yā'ona guu, wà à kpá n̄ būsu gbāadeea à gbāaa mōnē.

21 Ben zāmbadee pīno à là wà bē: Danneri, wá dō kē neè yā o n̄ yā dañne a zéa. Neè gbē wēe gwaro, neè Luda zé dañne kōn yāpuraao.

22 À zé vī wà be'ō kpá Sizaaó ke wàton kpáaro?

23 Yesu n̄ monafikikēe dōm̄ma, ben à bēnē:

24 À oo pì doo ḥōamē mà gwa. Dé mì wēzān yè kōn à tō? Aō wēà la wà bē: Siza pōme.

25 Ben à bēnē: Tō, à pō kē de Siza pō ū kpá Sizaa, à pō kē de Luda pō ū kpá Ludaa.

26 Ben aō fūa wà à kū à yā'ona guu gbēnō wáa. À yāwenlana bō n̄ sae, ben aō n̄ le yītē.

Gēnō feena ya

(Mat 22:23-33, Maa 12:18-27)

27 Ben Sadusi kē aōe be gēnō è feeroonō mō Yesu kiiia, aō à gbèka

28 wà bē: Danneri, Musa òwe a takada guu à bē: Tō gbē gā à a naō tō nē'isai, à dāaro gyaanō pì sē, le à nē' borii dato a vlinē.

29 Lemē dedōnkōdeenō kuu gōn swēplaa. Woru nō sē, ben à gā nē'isai.

30 Ben Sabi nō pì sē dō.

31 Sabi gbera Biō sē dō. Aō kē le n̄ gōn swēplaa n̄ píngi, aō gāga nē'isai.

32 Aō píngi gberan nō pì gā se.

33 Tò! Gènɔ fεegurɔɔ zĩ aɔ̄ dé bε eégɔ̄ nɔɔ pì vĩ?
Zaake aɔ̄ gɔ̄ɔn swεεplaa ní píngi aɔ̄ à dɔ̄ nɔɔ ũme.

34 Ben Yesu wè́nlà à bε: Anduna kε gbɛnɔ̄ è nɔɔ sε
aɔ̄è zã kε,

35 mɔde gbε kε Luda a dìe kε aɔ̄ kɔ̄ sìo wà bɔ̄ gaan
aɔ̄ anduna dufu leenɔ̄ é nɔɔ sérø, aɔ̄é zã kero.

36 Weégɔ̄ kuu lán malaikanɔ̄ kuu nàmε, weé ga
dɔro. Weégɔ̄ de Luda nénɔ̄ ũme, gàafεenɔ̄ ũ.

37 Baa Musa à gènɔ̄ fεena yã pítiaññε gura kε
à gyanto yã òn à bε, Diin Ibraï kɔ̄n Isaakuo kɔ̄n
Yakubuo Luda ũ.

38 Dii è ke gènɔ̄ Luda ũro, gbε bεenɔ̄ Ludamε,
zaake gbε píngi bεε Ludane.

39 Ben ludayádanneri kenɔ̄ fεε wà yã ò wà bε:
Danneri, n yã maaa ò.

40 Ben aɔ̄e gà wà yãke làa dɔro.

Mesaya boriya

(Mat 22:41-46, Maa 12:35-37)

41 Yesu ní lá à bε: À kε dia wè be Dauda boriin
Mesaya ũu?

42 Zaake Dauda bε Saamu takada guu:
Dii bε ma diine à vεε a ɔplaazi

43 ai àgɔ̄ à ibεenɔ̄ kenε tinti ũ.

44 Kε Dauda bène Dii, à kε dia eégɔ̄ de à borii ũ dɔɔ?

Ludayádannerinɔ̄ kɔ̄n Farisinɔ̄ mɔnafiki

(Mat 23:1-36, Maa 12:38-40)

45 Kε baade píngi e à yã maa, ben à bε a ibanɔne:

46 À làakari ke ludayádannerinɔzi. Aɔ̄ègɔ̄ yezi
wàgɔ̄ tεtεnazi kɔ̄n uta gbàanɔ̄ dana, lε wàgɔ̄ i
kpaamáma yàranɔ̄. Aɔ̄ègɔ̄ yezi wà vεε aduakεkpε
vεεki maaanɔ̄n kɔ̄n pɔ̄nna pɔble vεεki maaanɔ̄o.

⁴⁷ Añè adua gbàà ke le gbènɔ́ ní e yānzi, ben añè gyaanɔ́nɔ kpé símma. Añ wéetāmma égɔ́ pāsī dë gbè píngi pɔ́la.

21

Gyaanɔ́ takaaside ɔɔdana (Maa 12:41-44)

¹ Kè Yesu wéε sè musu, ben à è ɔɔdeenɔ́ e ní gbaanɔ́ daa ɔɔdakii guu.

² Ben à gyaanɔ́ takaaside ke è gwe, à kɔbɔ plaaa dàn.

³ Ben à bè: Yāpuraan mée ooare, gyaanɔ́ takaasidee pì ɔɔ dàn dë gbè píngila.

⁴ Zaake añ ɔɔ sà guun añ bòn wà kàn ní píngi. Nɔgbè pì sɔ́, à takaasikεε guu pó kè à vĩ à pó bleon à dàn píngi.

Yerusalemu kaatεna kɔ́n andunayāagurɔ́ sèedanɔ́ (Mat 24:1-21, Maa 13:1-19)

⁵ Gbèkenɔ́ e Luda ua yā oo, añ bè wà à kpénɔ́ kèkε maa kɔ́n gbè maaanɔ́ kɔ́n pó kè wà Luda gbànɔ́, ben Yesu bè:

⁶ Gurɔ́ke é su kè pó kè á è kènɔ́, baa gbè ke weé tó dikɔ́aro, weé gborɔ́ píngime.

⁷ Ben añ à là wà bè: Dannéri, bɔrɛn yā kènɔ́ é kεε? Bó bé eégɔ́ dë à kegurɔ́ sèeda ūu?

⁸ Ben à wèníla à bè: À làakari ke, àton tó wà a sãsãro, zaake weé mó pari kɔ́n ma tɔ́o, añégɔ́ bee Mesayan ní ū, gurɔ́ pì sɔ́ kà kĩ. Àton téńziro.

⁹ Tó a zìnɔ́ baaru mà ke tó á mà wà fækɔ́zi yānɔ́, àton tó vĩa a kûro. Sé beeeno ke káaku gĩa, mode anduna é yāa gɔ́ro.

10 Ben à bè́nne: Bori kōn borio é fεekōzi, leme dō bùsu kōn bùsuo.

11 Tɔ̄te nigānigāna pāsīnō kōn nɔaaō kōn gagyānō égō kú gukenɔ. Àisi zaa vĩa yānō é bɔ ludambɛ.

12 Lε yā pìnoō kpé à su píngi weé a kūkū wà wéé tāawa. Weé a na aduakɛkpedeenōne n̄ oz̄i, weé a ká kpésiaan, weé gáao kínano kōn bùsu gbēnsinō aε ma tó yānzi,

13 égō deñne ma sèedadeenō ū.

14 À a làakari kpáe, àton yā kè é o damu ke káakuro,

15 zaake mámbe mέ yā daare a lén, mέ a gba ɔndɔ̄, le a ibee ke tón gí à yāzi ke à ege boro.

16 Baa a de kōn a dao kōn a v̄inō kōn a dāaronō kōn a daneno kōn a gbēnnano é a kpármma, wà a gbēkenō dε.

17 Baade píngi é zaagu ma yānzi,

18 mɔde baa a mìkā wén doo é z̄innaro.

19 Zena gbāaa guu é w̄endi e.

20 Tó á è z̄lkpeenō liga Yerusalémuzi, àgō dō kè à kaatena zà dɔro.

21 Gbē kè aɔ̄ kú Yudeano bāa sí wà mì pé kpiiinɔ, gbē kè aɔ̄ kú Yerusalemuno fāakɔ. Lakutudeeno tón gɛ à guuro.

22 Zaake gurɔ pì né wéetāmmagurɔmε, le yā kè wà kè Luda yān papa píngi yānzi.

23 Wāiyoo nɔsindadeenō kōn nédandeenō gurɔ beeaa, zaake bùsu pì nawɛa égō bíta, Luda pɔfɛ é pita gbē pìnoa.

24 Weé n̄ gbēkenō dεde fεedaao, weé n̄ gbēkenō kūkū wà tányo bùsu píngi guu z̄iz̄onō ū, bori pāndeno é kiti pá Yerusalémua ai aɔ̄ gurɔ papa.

*Gbëntee Né suna
(Mat 24:29-35, Maa 13:24-31)*

25 Sèedano égɔ kú ɔfántea kɔn mɔvurao kɔn sɔɔnenɔ, bori píngi égɔ kú pɔsiaa guu tɔɔtε. Aɔégɔ kú bídì guu ísia kii kɔn à zuzunao yānzi.

26 Vlakena yā kè èe mɔɔ andunaa yānzi gidi é tó gbëno gbäsi lé, zaake pó kè kú ludambëenɔ é sásá ní kúkiia,

27 weé gbasa wà Gbëntee Né suna e ludambë luguun kɔn gbääao kɔn gakui bítao.

28 Tó yā beeeno nà kənaa, à fεe à zε à a mì së musu, zaake a mìsina bé à kà kii.

29 Yesu yā lèkɔziñne à bë: À kákä lí gwa kɔn lí kpaaanɔ.

30 Tó á è aɔ lá bɔrɔ pà, eè dɔ a zǐnda kè guwāagurɔɔ kà kii.

31 Lemε sɔ, tó á è yā pìnɔɔ e kεe le, àgɔ dɔ kè kína kè bò Luda kiiia suna kà kii.

32 Yápuraan méε ooare, gurɔɔ kè gbëno é gëtεro ai yā pìnɔ gá keo píngi.

33 Musu kɔn tɔɔtεo é gëtε, mɔde ma yānɔɔ gëtεna vĩro.

34 À làakari kε. Àton tó mìsaiyā kɔn wëdekənao kɔn wëndi kàhankənao a làakari sìawaro, le à sugurɔɔ tón a kū kāndo lán takutεe bàro yānzi.

35 Zaake eé kúe gbë kè aɔɔ kú tɔɔtenɔa baama píngi.

36 À itε kε, àgɔ adua kεe baabɔrε, le à fɔ à pit i yā kè èe mɔɔa píngi à zε Gbëntee Né ae.

37 Lán guu e dɔɔ nà Yesu ègɔ yā daańne Luda ua. Tó uusie kè, è bɔ à gá i Kùkpε sìsìgéezi.

38 Kongɔ idε'iden baade píngi è fεe à gá à yā ma Luda ua guu.

22

Lékpakɔ̄ssɔ̄na Yesuzi

(Mat 26:1-5, Maa 14:1-2, Yoh 11:45-53)

¹ Burèdi Sésɛ'ɛzɛsai zibaa kè wè be Banlaa kà kii.

² Sa'orikinɔ̄ kɔ̄n ludayādannerinɔ̄ e zé wetee wà Yesu de, zaake aɔ̄oe vĩa kεe gbɛnɔ̄ne.

Yudasi bɔ̄na Yesu kpεε

(Mat 26:14-16, Maa 14:10-11)

³ Ben Setān gɛ Yudasi kè wè bene Isikariɔti guu, gɔ̄n kuri aweeplaaanɔ̄ dokeme.

⁴ Ben Yudasi gaa à lé kpàkɔ̄sɔ̄ kɔ̄n sa'orikinɔ̄ kɔ̄n Luda ua dákpari gbɛnsinɔ̄ dian é kε nà à Yesu kpáimma.

⁵ Aɔ̄ pɔ̄o kè nna, ben aɔ̄ ledole kè wà oo kpáa.

⁶ À zèo, ben èe zé wetee à Yesu kpáimma parii mikpεε.

Banla pɔ̄ble kεke na

(Mat 26:17-25, Maa 14:12-21, Yoh 13:21-30)

⁷ Burèdi Sésɛ'ɛzɛsai zibaa gurɔ̄o kà, gurɔ̄o kè wè Banla sãne bɔ̄rɔ̄ kòto kpá.

⁸ Ben Yesu Pita kɔ̄n Yohanao zì à bè: À gá Banla pɔ̄bleyā kεke we.

⁹ Ben aɔ̄ à là wà bè: Ñ yezi wà kεke mámε?

¹⁰ Ben à wénla à bè: Tó a gaa wéte guu, gɔ̄gbɛ ke é daale à í seña looo. À tézi ai ua kè eé gẽn.

¹¹ À o ua pì bεdeene, Danneri bè mán pitakii kún, guu kè é Banla pɔ̄ blen kɔ̄n a ibano?

¹² Eé kpé musu bíta kè wà kεke oðaaare. À pɔ̄bleyā kεke gwe.

¹³ Kè aɔ̄ gaa, aɔ̄o è lán Yesu òníne nà, ben aɔ̄ Banla pɔ̄bleyā kεke gwe.

*Dii póblee**(Mat 26:26-30, Maa 14:22-26, 1Ko 11:23-25)*

¹⁴ Kè à gurco kà, Yesu mì à vèè gwe kōn a zìrinco ledo.

¹⁵ Ben à bénne: Banla póblee kè blenaaao nii e ma dεe maamaa ai màgō gá nawēa kε,

¹⁶ zaake méé ooare, mé ble doro ai kpata kè bò Luda kiia gá bōo gupuraaa, gbasa zibaa yāpura gá mō.

¹⁷ Kè à togoo sè, à Luda sáabu kpà, ben à bë: À sí à dɔdɔkōnε,

¹⁸ zaake méé ooare, mé geipi'i mi doro ai kpata kè bò Luda kiia gá bōo gupuraaa.

¹⁹ Kè à buredi sè, ben à aubarika dàn à likōrε à kpámma à bë: Ma mè kè má kpà a yānzin yè, àgaegō beeē kεe ma yā dɔnaagu yānzi.

²⁰ Kè aɔ́ pó blè wà yāa, à togoo pì sè le dɔ à bë: Ma aru kè eé bɔeareen yè, Luda bà kuuna kōn gbēnco dufu aru ū.

²¹ Ma bɔnkpeedee co kúmao taaguu,

²² zaake Gbēntee Né é kpá guuzi lán Ludaa dìenε nàmε. Wāiyoo gbē kè eé à kpámma pì.

²³ Ben aɔ́ nà kō lalanaa wà bë: Wa dé bé eé yā beeē kεe?

Denlaya

²⁴ Ben leokpakō fεe ní té, kè aɔ́ yezi wà dō ní gbē kè dε a daala.

²⁵ Ben Yesu bénne: Bori pānde kínanc è gbāaa ble ní gbēnco, gbāadeenç sō è ní zǐnda sisi yāmaakerino.

²⁶ Mɔde àton ke lero. Séde gbē kè bíta a té gō dε lán gbē kè kēsāazii bà. Séde a dɔn'aεdee gō dε lán gbē kè ee zili kεearee bà.

27 Póbleri kōn zìrio, a᷑ dé bé à bítaa? Póblerinloo?
Mapi s᷑ má kú a té lán zìri bàme.

28 Gbē kè zèmao ma nawéakēna guunon a ū.

29 Lán ma De ma kpa kpatan nà, len mé a kpá
kpatan le se,

30 é pó blemao ma kpatan, é vēe kíblekitan àgō yā
gōgō kōn Isaraili bori mèn kuri aweeplaaanōne.

Yesu gīake à dō yā kē Pita é kē

(Mat 26:31-35, Maa 14:27-31, Yoh 13:36-38)

31 Simō, Simō, ñ ma. Setān zé wètē à a fāfā lán wè
pōwēe fāfā nà.

32 Ben ma adua kēnnē lε ma náanē kē ñ vī tón
kēsāmmaro. Tó n liara n suma, ñ n gbēnō gba
gbāaa.

33 Pita bēnē: Dii, má sì wà ma da kpésiaan mà
ganyo.

34 Yesu bē: Pita, mēe oonne, ai koo gō gá lē zu
gbāa, né lē sémazi gēn aagō.

35 Ben à ñ lá à bē: Kè ma a zī ṣṣō kōn
bòkologommao kōn kyateenō sai, pōke kēsāawaá?
Ben a᷑ bē: Auo.

36 Ben à bēnē: Tia sa gbē kē ṣṣō vī, à sē. Lemē dō
kōn bòkologommao. Gbē kē fēedaa vī sōro, à a uta
yá à lú.

37 Mēe ooare, séto yā kē wà kē Luda yān ma musu
papa kē wà bē: Wà à dīe dōnkō kōn taarikerinō. Yā
kē wà kē ma musu pì bé èe kēe sa.

38 A᷑ bē: Dii, fēeda mèn plaan yè. Ben à bēnē:
Beee mō.

Yesu aduakēna zaa Kùkpe sìsìgēezī

(Mat 26:36-46, Maa 14:32-42)

³⁹ Yesu bò à gàà Kùkpè sìsìgeezi lán è kε nà. À ìbanco tézi.

⁴⁰ Kè à kà guu kè èe gaan, à bēnne: À adua kε le àton fu yɔagwanaaro.

⁴¹ Ben à kèrnma à kà lán wè gbè zu à léz zaka bà. Ben à kùe à adua kè

⁴² à bè: Baa, tó n̄ yezi, n̄ togo'i kè síma, mode èe kε ma pɔyeziyānlo, séde n̄ pó.

⁴³ Ben malaika bò ludambé à mòzi à à gbà gbāaa.

⁴⁴ Kuuna wéetāmma guu èe adua kee kōn aīao. Ben à ísimma e tōo tōotea lán arutṣna bà.

⁴⁵ Kè à adua kè, à fée à llara à sù à a ìbanco lè, aīoe ii oo kōn pɔsiaao.

⁴⁶ Ben à bēnne: À kè dia ée ii oo? À fée à adua kε le àton fu yɔagwanaaro.

Yesu kūna

(Mat 26:47-56, Maa 14:43-50, Yoh 18:3-11)

⁴⁷ Kè à kpé èe yā oo, ben wà kà paripari. Gbē kè wè bene Yudasi, à ìba gōn kuri aweeplaaanò doke bé à dònné aε. Kè à sɔ̄zi le à lé péa,

⁴⁸ ben Yesu bēnne: Yudasi, lépēnaan né Gbēntee Né kpáoríma?

⁴⁹ Kè gbē kè aīo kú kōn Yesuonò yā kè èe mōo è aī bē: Dii, wà n̄ lélé kōn fēedaon yó?

⁵⁰ Ben aī gbē doo sa'oriki ìsi zìri lè à à swā oplakpapò gò.

⁵¹ Ben Yesu bē: À beee tó. Kè à o kè à swāa, ben à kè a gbēn.

⁵² Ben à bē sa'orikinò kōn Luda ua dākparinò kōn gbēnsi kè aī mòzinòne: A mōmazi kōn fēedaanò kōn gōnò lán kpāi wéedewen ma ūu bā?

⁵³ Lán guu e dɔɔ nà mεègɔ kúao Luda ua, ben ée
ɔ kemaro. Mɔde gurɔɔ kè dε a pó ūmε, gusia kíblena
gurɔɔme.

*Pita lésena Yesuzi
(Mat 26:57-58, 69-75, Maa 14:53-54, 66-72, Yoh 18:12-18, 25-27)*

⁵⁴ Kè aɔ̄ Yesu kù wà sùo, aɔ̄ gào sa'oriki ìsi bε. Pita
té ñ kpeε kääa.

⁵⁵ Kè wà té lè ua gura, wà kàε wà ligazi, ben Pita
mò à sòtɔ ñ té.

⁵⁶ Zònɔkpare ke à è, ben à wéε pèa à bè: Gbε kèkii
kúo sɔ̄ né.

⁵⁷ Ben à lé sèzi à bè: Nɔgbε, má à dɔ̄ro.

⁵⁸ Kè à kè saa fété gbε pānde à è, ben à bè: Mpi se,
aɔ̄ gbε doon n ū. Ben Pita bè gɔgbε pìnε: Mámbeero!

⁵⁹ Kè gurɔ zaka gète lán awa doo bà, gbε pānde
nàkɔrεa à bè: Yāpura gbε kèkii kúome, zaake Galili
gbεmε.

⁶⁰ Ben Pita bè: Má dɔ̄ yã kè ñ téaro. Zaa gwe gɔ̄
kè èe yã oo, ben koo lé zu.

⁶¹ Dii lìe à wéε pè Pitaa, ben yã kè à ò dò Pitan kè
à bè, ai koo gɔ̄ gá lé zu gbàa, eé lé séazi gèn aagɔ̄.

⁶² Ben Pita bò bàazi à pɔsia ó dò.

*Yesu fabona
(Mat 26:67-68, Maa 14:65)*

⁶³ Gbε kè aɔ̄e Yesu dákpaanɔ à fabò aɔ̄ à gbε.

⁶⁴ Aɔ̄ pó yìnε a uua, ben aɔ̄e à lalaa wà bè: N
annabikεyã o, dé bé à n lεε?

⁶⁵ Dɔkeona guu aɔ̄ yã pari pāndenɔ òne dɔ.

*Yuda gbεnsinɔ yákpaekεna kɔ̄n Yesuo
(Mat 26:59-66, Maa 14:55-64, Yoh 18:19-24)*

⁶⁶ Kè guu dò, Yuda gbënsinò kɔ́ kàkɔ́a, sa'orikinò kɔ́n ludayādannerinò ní píngi, ben aɔ́ Yesu sè wà gào ní yâkpaekékiia.

⁶⁷ Ben a᷑ à là wà bè: Mesayan n ū᷑? N owe. À wènla à bè: Tó má òare, é síro.

68 Tó ma yāke làawa sō, é wero.

⁶⁹ Zaa tia la Gbëntee Né égɔ vëna Luda Gbääde
ɔplaazi.

⁷⁰ Ben baade píngi bè: Ase Luda Nén n ūó? Ben à wènla à bè: Lán á ò nà, mámbe à ū.

⁷¹ Ben a᷑᷑ b᷑᷑: Wa bà ūgbɑ k᷑᷑n s᷑᷑edadeeo d᷑᷑? Wá
mà à l᷑᷑z᷑᷑ k᷑᷑.

23

Pilati yakpaekena kōn Yesuo

(Mat 27:1-2, 11-14, Maa 15:1-5, Yoh 18:28-38)

¹ Ben a᷑ f᷑e n᷑ p᷑ngi a᷑ g᷑ao Pilati kiia.

² Añœ yã díia wà bë: Wa gbë kë è èe gudee kee wa bùsun, è gíñe wà bë'co kpá Sizaa, ben à a zïnda dìe Mësaya û, kí û.

³ Ben Pilati à là à bè: Mbe Yudanc kína úó? À wèàla à bè: Len n'ò le.

⁴ Ben Pilati bë sa'orikinò kɔ̄n parii kè aɔ̄o kú gweenɔ̄ne: Mée taari e gɔ̄gbẽ plaro.

⁵ Ben a᷑ nàk᷑ȓea wà bè: Èg᷑ té kaa gb᷑n᷑n a y᷑dann᷑na guu Yudea bùsun píngi. À nàa Galilim᷑ ai à g᷑à à kào kè sa.

⁶ Kè Pilati mà lε, ben à gbèka tó Galili gbɛn à ũ.

⁷ Kè à d᷇ kè à b᷇ Hérōdu bùsumm᷇, ben Hérōdu pì s᷇ kú Yerusalému z᷇ beeaa, ben à à gbàrè à kiia.

8 Kè Hεrɔdu Yesu è, ben à pɔɔ kè nna maamaa. À à baaru mà, ben à yezi ní wéε sikɔlε zaa gikεna. À wéε dɔzi à Yesu dabuyākεna e.

9 À yānɔ lālaa pari, ben Yesu e à ke weàlaro.

10 Sa'orikinɔ kɔn ludayādannerinɔ zena gwe aɔɔe yā didiia pāsīpāsī.

11 Hεrɔdu kɔn a sozanɔ kya kà Yesun aɔ à fabò aɔ uta wéεdee dànε, ben à èara à à gbàrε Pilati kiia.

12 Zì beeean Hεrɔdu kɔn Pilatio gɔ kɔ gbε ū, zaakε aɔ íbεtε kpà kɔomε yā.

Yādana Yesula

(Mat 27:15-26, Maa 15:6-15, Yoh 18:39-19:16)

13 Pilati sa'orikinɔ kɔn gbāadeenɔ kɔn gbε kpaaanɔ kàkɔa

14 à bèńne: A móme kɔn gɔgbε kè a bè gudεrimεo. Ma à lāla a wáa yā kè á dìdianɔ musu, mée e à taari ke kεro.

15 Len Hεrɔdu e ero lε se, zaakε à èara à à gbàrewamε. À gwa, èe yāke kε kè à kà wà à dεro.

16-17 Mé tó wà mè õa, gbasa mà à gbarε.

18 Ben aɔ wii lè ní píngi lεdo wà bè: N gɔgbε pì dε! N Baraba gbarewe!

19 Baraba pì sɔ wà à dà kpésiaan yā bɔna gbāadeenɔ kpεε kɔn gbēdenao yānzime.

20 Pilati yezi à Yesu gbarε, ben à gbεnɔ lāakari gàe à sùoawa.

21 Ben aɔ èara wà wii lè wà bè: N à pá lía! N à pá lía!

22 À gɛn aagɔdeeo Pilati bèńne: Bó dàn à kε? Mée taari kε kà wà à dεe earo. Mé tó wà mè õa, gbasa mà à gbarε.

23 Ben aõ zèzi aõoe gbekaaa kõn wii gbääao à à pá lía. Ben aõ zoakana tò aõ yã blè.

24 Ben Pilati dìe kè wà ke lán aõo gbèkaawa nà.

25 Gõgbë kè wà dà kpésiaan bõna gbääadeenõ kpëe kõn gbëdenao yänzi kè aõo gbèka pìn à gbàreñne, ben à Yesu kpà gaazi lán aõo yezi nà.

Yesu pana lía

(*Mat 27:32-44, Maa 15:21-32, Yoh 19:17-27*)

26 Kè wèe gaaao, ben Sireni gbë Simo e suu kõn buraaao, ben wà à kù wà líkpangbäroo dîne àgõ téo Yesuzi.

27 Parii bò wà tézi kõn nõgbë kè aõoe óo dõo aõoe sósobi këeneno.

28 Yesu lìe à ae dòrmma à bë: Yerusalemu nõgbëno, àton óo dõ ma yänziro. À óo dõ a zïnda yänzi kõn a néno.

29 Zaake à gurõo e mõo kè weé be: Aubarikadeenõn pääa kè aõoe né iro, né e yõ miimmaroonõ û.

30 Gurõ beeaa weé be
kpiiino lée à simma,

sísiñõ lée à dańla.

31 Kè wèe yã kè taká këe kõn lí búso, lí kori pó égõ dë diamë?

32 Wèe gaa kõn dàpásíkeri gõon plaa kenõ dõ, le wà ní dëde kõn Yesuo ledø.

33 Kè aõ kà guu kè wè be Mìwatorokiia, ben aõ à pá lía gwe kõn dàpásíkeri pïno, gbë doo à oplaazi, gbë doo à ozezzi.

34 Ben Yesu bë: Baa, ní kë, zaake aõo dõ pó kè wèe këero. Ben aõ kàbankpe kè wà à pókâsâanõ kpàatetekõne.

35 Gbẽnɔɔ zena gwe wà wéé kà wèè à gwaa, ben Yuda gbāadeenɔɔ e lézukii kεea wà bè: A gbẽ pāndenɔ mì sì. Tó Mesaya kè Ludaan dìen à ũ, à a zǐnda mì símeε!

36 Sozanɔɔ e à faboo dɔ. Ben aɔ sɔ̄zi aɔ geepiわ k�akpā dònɛ

37 aɔ bè: Tó Yudanɔ kínan n ũ, ñ n zǐnda mì sí.

38 Sèeda kee na à mìla wà kèa:

Yudanɔ kínan yè!

39 Dàkeri kè aɔ̄ logona lía pìnɔ doke dɔkɛna yã òne à bè: Mesayan n ūroo? Ñ n zǐnda mì sí kɔ̄n wapinɔ ledo.

40 Ben à gbendoo kpákɛzi à bè: Néé vĩa kεe Ludenroo? Yã dɔnkɔ̄ bé à vɛ̄ewa.

41 Wapinɔ, wa pó kú a zéame. Pó kè wá tɔ̄ bé à bòewe, mɔde gɔ̄gbẽ kè daa e yã zaa ke kero.

42 Ben à bè: Yesu, tó n mɔ kpata ble, ñ dɔ ma yän.

43 Ben à wèàla à bè: Yāpuraan mée oonne, gbāa négɔ̄ kúmao auzenna.

Yesu gana

(Mat 27:45-56, Maa 15:33-41, Yoh 19:28-30)

44 Kè ɔfántɛ kà mìdangura, ben gusiaa dà bùsu pìla píngi ai fääntɛ mò aagɔ̄.

45 Luda kpé lábure kɛ̄kɔ̄rɛ plaa.

46 Yesu wii gbāaa lè à bè: Baa, ma a wɛ̄ndi nànnɛ n ɔzĩ. Kè à ò lε, ben à wɛ̄ndi tà.

47 Kè sozanɔ gbẽnsi yã kè kè pì è, à Luda sáabu kpà à bè: Yāpurame gbẽ maaan à ũ.

48 Parii kè aɔ̄ kàkɔ̄ wà mò guu gwaanɔ, kè aɔ̄ yã kè kènɔ è, aɔ̄ lìara wà tà aɔ̄e kpāngeda kεe.

49 Yesu gbẽ dɔnanɔ kɔ̄n nɔgbẽ kè aɔ̄ tézi bɔna Galilinɔ píngi zena kāaa aɔ̄e guu gwaa.

*Yesu vīna**(Mat 27:57-61, Maa 15:42-47, Yoh 19:38-42)*

50 Gōgbē kee kuu à tón Yusufu. Yuda gbāadeenɔ dokemɛ. Gbē maaame, bensō à bēe vī.

51 Èe lé da yā kè à gbēnɔ zè kōn a kənao pìnlo. Yuda lakutu Arimatea gbēmɛ, à wéε dɔ kpata kè bò Luda kiazi.

52 À gāa Pilati kiia à Yesu gè gbèkaa.

53 Ben à gè pì pīta à táaru bisa fīfīa à dà gbēwée kè wà sò mira ūu guu, wèe gbēke dan zikiro.

54 Gurɔɔ pì né Azuma zīmɛ, kāmmabogurɔɔ e kaa.

55 Nōgbē kè aɔɔ té Yesuzi bɔna Galilinɔɔ té Yusufu pì kpɛɛ, aɔ̄ mirawee pì è dian à Yesu gè dàe à guu nà.

56 Ben aɔ̄ tà wà gāa nōsi gū nna kōn ēzē kè è tó gè vāroo soru kɛ. Kāmmabogurɔɔ zī aɔ̄ kāmma bò lān Ludaan dìe nà.

24*Yesu fée bɔna gaan**(Mat 28:1-10, Maa 16:1-8, Yoh 20:1-10)*

1 Azumanengɔ zī kōngɔ idɛ'ide nōgbē pìnɔ bò wà gāa mira pì kiia kōn nōsi gū nnāa kè aɔ̄ à soru kèo.

2 Aɔɔ lè wà gbè gò mira léa.

3 Kè aɔ̄ gè, aɔ̄e Dii Yesu gè ero.

4 Aɔɔ kú bídī guu, ben gōgbē gōn plaa kenɔ bò wà mònzi kōn pōkāsāa kè èe té kēenɔ dana.

5 Vīa n̄ kū aɔ̄ n̄ mì nàe, ben gōgbē pìnɔ bēnne: À kè dia ée gbē bēe wētēe gènɔ téé?

6 À kú kēro, à fée. À tó yā kè à òare gurɔɔ kè à kú Galili dɔagu

7 à bē, séde wà Gbēntee Né kpá durunkérinɔ aɔ̄ à pá lía, à gurɔ aagōdee zī eé fée.

⁸ Ben à yã pì dòngu.

⁹ Bõna mira kiia, aõ gãà wà yã pì baaru kpà zìri gõõn kuri aweedoonõne kõn gbë kpaaano.

¹⁰ Mariama Magadalení kõn Yoanao kõn Yemisi da Mariamao kõn nõgbë kpaaa kè aõõ kúnyonõ bé wà yã pì ò zìri pïnõnõe.

¹¹ Ben nõgbë pïnõ yã pì kèníne lán fàadi yã bà, aõõe síro.

¹² Ben Pita fëe à bàa sì à gãà mira pì kiia. Kè à wéé kpàe mira pïn, èe póke ero, sé táaru bisanõ, ben à lìara à tà laasuu guu, yã pì à kù gbääa.

*Zaa Emausi zén
(Maa 16:12-13)*

¹³ Gurõ dõnkõ pì zí Yesu ìba gõõn plaa kenõ e gaa lakutu kè wè be Emausi. À zã kõn Yerusalemuo lán kiloo kuri aweedoo bà.

¹⁴ Aõõe yã kè kè píngi fàadi bookõnõ,

¹⁵ ben gurõõ kè aõõe à fàadi boo aõõe à laasuu leë, Yesu ní lé zén, ben aõõe táa oo ledo.

¹⁶ Ben ní wéé sìsi aõõe à dôro.

¹⁷ Ben à ní lá à bë: Bó yãñ á té ée oo kõo? Ben aõ zè uuo sisina.

¹⁸ Aõ gbë doo kè wè benë Keleopa wèàla à bë: Mmõn nibõn n û ndo Yerusalemu gwëë, kè néé yã kè kè gurõplaa këa dôroo?

¹⁹ Ben à ní lá à bë: Yã kparemë? Aõ wèàla wà bë: Yesu Nazareti yãmë. Annabi ìsimë. Baade píngi dõ kè à yákëna kõn à yã'ona bò Luda kiiamë.

²⁰ Ben sa'orikino kõn wa gbäädeenõ daa kpàmëma, le wà yã daàla yãñzi, ben wà à pà lía wà à dë.

²¹ Wapinõ sõ, daan wéé daa eé Isarailinõ mì sí. Beeee gbëra yã pì këna gurõ aagõdeen gbääa.

²² Ben yā kē wa nōgbē keno ò bò wa sae. Kē aō gāa à mira kiia kōngōa idē'ide,

²³ aōe à gē ero. Aō sù aō bē malaikanō bò wà mōñzi aō bēnē à kú wēndio.

²⁴ Ben wa gbēkenō gāa wà mira pì gwà, aō è lán nōgbē pīnō ònē nà, à kú gwero.

²⁵ Ben Yesu bēnē: Laasusaideenō, eè yā kē annabinō ò sí kpakpaaro.

²⁶ Ludaa e dié Mēsaya wētāmma e lán kē bà gbasa à gē a gakui guuroo?

²⁷ Naana zaa Musa takadaa ai à gāa pē annabinō pōa píngi, Yesu yā kē kēna Luda yān a musu bōkōteñne píngi.

²⁸ Kē aō kà kīi kōn lakutu kē aōe gaan-o, Yesu kē lán é gē zélaa bà.

²⁹ Ben aō à kūkū aō bē: Nōgōwao kē. Uusie kē, guu e mō si. Ben à gē ua guu à gōnyo.

³⁰ Gurō kē èe pō bleeñyo, ben à burēdi sē à aubarika dàn, ben à likōre à kpàmma.

³¹ Ben aō wēe kē aō à dō sa, ben aō à wēte wà kōrazi.

³² Ben aō bēkōne: Kē èe yā oowe zén èe Luda yā bōkōteewe, wa nōse guu e puuroo?

³³ Ben aō fēe gwe gō aō līara wà gāa Yerusalēmu. Aō à zīri gōn kuri awēedoona è kakōana gwe kōn gbē kē aō nāmmanō

³⁴ aōe bee: Dii fēe yāpuramē, à bò à mō Simōzi.

³⁵ Ben gōn plaaa pīnō zé guu yā tōkēñne kōn dian aō à dō nā burēdi likōrena guuo.

*Yesu bō à mōna a ibanōzi
(Mat 28:16-20, Maa 16:14-18, Yoh 20:19-23, Zīr 1:6-8)*

36 Kè aɔ̄oe yã pì oo lε, kāndo aɔ̄ à è zena n̄ tε, ben à bēnε: Àgɔ̄ kú aafiao!

37 Ben sw̄è kèñgu aɔ̄ kè ḡiri, aɔ̄oe daa ḡewāadeen wà è.

38 Ben à bēnε: À kè dia a n̄sε f̄ee? À kè dia á kú kɔ̄n n̄sεplaaao?

39 À ma ɔ̄nɔ̄ kɔ̄n ma gbáñɔ̄ gwa, kè mámbee! À ɔ̄ kεma à gwa. Ḡewāadee ègɔ̄ mè kɔ̄n wáo v̄lán á è má v̄ñ n̄áro.

40 Kè à ò lε, ben à a ɔ̄nɔ̄ kɔ̄n a gbáñɔ̄ òd̄bañne.

41 Pɔ̄nnaa guu aɔ̄oe à yã síro, kè à bò n̄ sae yānzi. Ben à n̄ lá à bē: P̄sble kee kuuó?

42 Ben aɔ̄ kp̄ò kpáteea kɔ̄ò kpàa,

43 ben à sì à sò n̄ wáa.

44 Ben à bēnε: Yã kè má òare gurɔ̄ kè má kúao bé à kè. Ma bē séde yã kè wà ò ma musu Musa doka takadan kɔ̄n annabinɔ̄ takadao kɔ̄n Saamu takadao papa píngi.

45 Ben à n̄ n̄sε w̄éñne le aɔ̄ yã kè kú takada p̄inɔ̄ guu d̄òrɔ̄ d̄ɔ̄.

46 À bēnε: Wà k̄e Luda yān wà bē M̄esaya é w̄éetāmma e, à gurɔ̄ aagɔ̄dee z̄i eé f̄ee b̄ona gaan,

47 weé waazi k̄e borí píngine kɔ̄n à t̄o naana zaa Yerusal̄emu, le aɔ̄ n̄sε lie aɔ̄ durunñɔ̄ k̄em̄ma.

48 Ámbe yã pì s̄eedadeenɔ̄ ẽ.

49 Mapi sɔ̄, mé gbaa k̄e ma De à lé gb̄è kp̄sāare. Àgɔ̄ kú wéte guu k̄e ai gbāaa b̄o ludamb̄ à daala.

*Yesu tana ludamb̄
(Maa 16:19-20, Z̄ir 1:9-11)*

50 Kè Yesu b̄ónyo wéte kp̄ee ai B̄etani sae, ben à a ɔ̄nɔ̄ s̄e lez̄i à aubarika dàñgu.

⁵¹ Kè èe aubarika daańgu lε, ben à kɛm̊ma, Luda
à sè à tào a kiia.

⁵² Ben a᷑ dɔnzi kène a᷑ llara wà tà Yerusalεmu kɔn
pɔnna bítao.

⁵³ A᷑égɔ kú Luda ua guu gurɔ píngi a᷑gɔ Luda
sáabu kpaa.

**Luda yã takada kõn Bokobaru yão
The New Testament and portions of the Old Testament
in the Bokobaru language of Nigeria**

copyright © 2005 SIM International

Language: Bokobaru

Translation by: SIM

This translation text is made available to you under the terms of the Creative Commons License: Attribution-Noncommercial-No Derivative Works. (<http://creativecommons.org/licenses/by-nc-nd/3.0/>) In addition, you have permission to port the text to different file formats, as long as you do not change any of the text or punctuation of the Bible.

You may share, copy, distribute, transmit, and extract portions or quotations from this work, provided that you include the above copyright information:

You must give Attribution to the work.

You do not sell this work for a profit.

You do not make any derivative works that change any of the actual words or punctuation of the Scriptures.

Permissions beyond the scope of this license may be available if you contact us with your request.

This translation is made available to you under the terms of the Creative Commons Attribution-Noncommercial-No Derivatives license 4.0.

You may share and redistribute this Bible translation or extracts from it in any format, provided that:

You include the above copyright and source information.

You do not sell this work for a profit.

You do not change any of the words or punctuation of the Scriptures.

Pictures included with Scriptures and other documents on this site are licensed just for use with those Scriptures and documents. For other uses, please contact the respective copyright owners.

2014-09-22

PDF generated using Haiola and XeLaTeX on 18 Apr 2025 from source files dated 31 Aug 2023

c31548a1-5316-53c2-be42-674e0e4c5ae5